

UNIVERSITAS

Norges største studentavis | utgave 26, årgang 73 | www.universitas.no | onsdag 23. oktober 2019

Amanda fikk dødsdommen
for seks år siden. Nå studerer
hun, leser, lever, og lenker
seg fast for klimaet.
Med kreft.

Magasin s. 8–14

– 30 prosent mener
at «muslimer
ønsker å
ta over
Europa»

Claudia Lenz,
professor
i forebyg-
ging av
rasisme
og anti-
semittisme

Forskerintervju s. 21

**Tar snarveien inn
til medisinstudiet:**

– Så lenge muligheten er
der, så kommer folk til
å ta den

Nyhet s. 6–7

Heid Jerstad forlot
karrieren som
klimaforsker
– **på grunn av
flyskam**

Nyhet s. 12–13

UiO : Center for Multilingualism in Society across the Lifespan
University of Oslo

Read more and register
at hf.uio.no/multiling

Women & Leadership

Confirmed speakers:

H. E. Hirut Woldemariam (Ethiopia) | Allyson Jule (Canada)
Åse Gornitzka (Norway) | Solveig Busk Halvorsen (Norway)
Gro Brækken (Norway) | Nadja Macht (Germany)

FRIDAY 25 OCTOBER 2019
AUDITORIUM 3,
HELGA ENGS HUS,
BLINDERN

THE EVENT IS FREE
AND OPEN TO ALL

MENINGER

Redaktør: **Selma Jøner**
selmajoner@gmail.com 938 08 470

Nyhetsleder: **Jantra Pernille Hollum**
jantrahollum@gmail.com 407 52 780

Fotosjef: **Odin Drønen**

Desksjef: **Aleksander Naug**

Nettredaktør: **Jonas Solgård**

Følg oss

www.universitas.no

facebook.com/UniversitasOslo

twitter: @universitas_no

instagram: universitas_offisiell

Tips oss

tips@universitas.no

Student-hELTEr

I tre lange år har psykologistudentene fra Eötvös Loránd University (ELTE) i Ungarn kjempet for retten til å praktisere psykologi i hjemlandet. Høsten 2016 fikk studentene den skjebnesvangre beskjednen – gjennom en tilfeldig videresendt e-post – at Helsedirektoratet hadde endret godkjenningspraksis for psykologutdanningen. Da hadde universitetet utdannet norske studenter i 13 år. Nå nærmer det seg omsider slutten. Snart kan studentene få fred, og forhåpentligvis endelig ta fatt på yrkeslivet.

I forrige uke inntok 163 studenter rettssalen, ansikt til ansikt mot den norske stat. Studentene sier de føler seg nedverdiget, og mener de har vært offer for en «svertekampanje». Dette kan sies å ha blitt bekreftet da dekan ved Universitetet i Bergen, Bente Wold, inntok vitneboksen og kalte studentene «lite reflekterte og lite modne». Det er, om enn litt amerikansk, verken lite reflektert eller umodent å gå til sak mot selveste staten for å kreve sin rett. Det er modig. Det er vanskelig å se for seg at studentene hadde kjempet så hardt, dersom de anså egen kompetanse for å være utilstrekkelig – eller mente de var «en fare for pasientsikkerheten», slik flere av meningsmotstanderne har tatt til orde for.

«Universitetet tar inn studenter fra 47 land, men det er kun Norge som slakter kvaliteten på studiet», sa dekan ved ELTE, Zsolt Demetrovics. Ifølge ham er det problemfritt for studenter fra eksempelvis Tyskland, USA og Storbritannia å ta seg jobb i hjemlandet etter endt studie. Hva som eventuelt setter norske pasienter i en særstilling, synes vanskelig for Helsedirektoratet å svare på. Etter en uke i rettssalen sitter studentene og advokat Per Andreas Bjørgan fremdeles med flere spørsmål knyttet til hvorfor praksisen ble endret i utgangspunktet. Også Demetrovics hevder at han ved flere anledninger har forsøkt å imøtekomme Helsedirektoratets krav, uten å få noe svar i retur. Det holder ikke. Dersom studentene taper når rettsaken er over onsdag, fortjener de i det minste å gå fra salen med en forståelse av hvorfor. Heldigvis støttes studentene av EFTAs overvåkingsorgan ESA, som mener norske myndigheter har brutt EØS-reglene ved å nekte studentene autorisasjon. Den arrogansen Helsedirektoratet fremviser, ved å først forhindre ELTE i å gjøre de endringene de mener kreves, og så motsette seg EFTA, er tåpelig.

Det er begått urett mot en rekke studenter som har investert tid og penger på å rykke opp livet sitt og flytte til Ungarn. Å få en slik beskjed midt i studiet, har selvfølgelig gått på motivasjonen løs og satt dem i en svært ubehagelig situasjon. Det er ikke i seg selv problematisk at Helsedirektoratet vedtar å avvike samarbeidsavtaler eller legge ned undervisningstilbud de ikke finner hensiktsmessige, men nye bestemmelser som kommer over natten kan ikke ha tilbakevirkende kraft. De studentene som allerede hadde startet på studiet, burde selvfølgelig fått lov til å avslutte det med de samme forutsetningene de hadde da de begynte. I tillegg taler det ikke Helsedirektoratets sak at de først i utdanningens trettende år finner ut at den ikke holder mål.

Der hele er, for å bruke Arne Holte, tidligere visepresident for Psykologiforbundets ord, en «sløsing av samfunnsmessige ressurser». Universitas ville, i likhet med flere av de oppmøtte under rettssaken, flyttet stolen over til studentenes side av salen i solidaritet.

Det er verken lite reflektert eller umodent å gå til sak mot selveste staten for å kreve sin rett.

Økt press om arbeidspraksis i disiplin-fagene samsvarer ikke nødvendigvis med et bedre tilbud for studentene. La praksisen være frivillig.

Praktiske praksisproblemer

Kommentar

Endre Ugelstad Aas, journalist i Universitas

«**D**et blåser en praksisvind over universitets- og høyskolesektoren». Slik innleder NOKUT (Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen) sin rapport «Kvalitet i praksis – utfordringer og muligheter», som tar sikte på «å kartlegge, systematisere og dele kunnskap om ulike problemstillinger» knyttet til praksistilbudene ved norske utdanningsinstitusjoner. Rapporten er en del av det større NOKUT-prosjektet «Operasjon praksis 2018–2020», som har vært omtalt både i Universitas og Khrono.

Våren 2018 var det nettopp denne vinden som kastet meg inn i redaksjonslokalene til Cappelen Damm Akademisk, som student ved masterprogrammet for kultur- og idéhistorie (EKUL) ved Universitetet i Oslo. I seks uker levde jeg ut forlagsdrømmen med redaksjonsmøter, markedskartlegging og avklaring av bilderettheter. Halvannet år senere sitter jeg igjen med verdifulle kontakter, attest og en påfølgende sommerjobb å putte på CV-en. Men det er ikke gitt at alle studenter sitter igjen med en lignende praksiserfaring, noe som også kommer frem i rapporten.

Det finnes et tak for antallet aspirerende statsvitere det er plass til i ulike forvaltningsorganer

Basert på utredningene som har blitt gjort til nå, kan det virke som at praksisplassene skaper mer hodebry enn gevinst: Manglende læringsutbytte, kapasitetsutfordringer, økonomisk belastning og svikten de oppfølging både fra utdanningsinstitusjonene og arbeidsplassene, er noen av utfordringene som blir belyst i rapporten. At mange studenter opplevde det som «et utslag av flaks eller uflaks» hvorvidt de satt igjen med en god opplevelse og et godt læringsutbytte etter praksis, er et klart vitnesbyrd om nødvendigheten av prosjektet.

Den observante leser husker kanskje statsråd Iselin Nybøs ønske om å legge til rette for et mer omfattende praksistilbud i de såkalte disiplin-fagene. Dette gjelder blant annet fag som historie, statsvitenskap, sosiologi og biologi, som ifølge Nybø tradisjonelt har vært kjennetegnet av en manglende tilknytning til arbeidslivet. Med Nybøs ambisjon om å «øke arbeidsrelevansen i disiplin-fagene» til grunn, skal NOKUT rette oppmerksomheten mot aktuelle utfordringer og fordeler ved praksis i høyere utdanning som et ledd i arbeidet med stortingsmeldingen om arbeidsrelevans, som legges frem våren 2021.

Viktig er det derfor at rapporten retter fokus mot det økte presset på å innføre praksis i disiplin-fagene. Foruten Nybøs formaninger, er det et uttalt mål blant arbeidsgiver- og taker-foreninger som

Arkivaren

Historiske skråblikk av
Teresa «teresearcher» Cissé

Røykerebeller

Blinderns studenter skapte bråk i 2001 da de nektet å føye seg for nye røykeforbud. Året før ble det forbudt å røyke på det tidligere røykerommet på Frederikke. En av pådriverne bak forbudet uttalte seg til Universitas om saken og fortalte at han flere ganger hadde besøkt rommet for å prøve å stanse den ulovlige røykingen. – Jeg fikk nesten bank, sa han til Universitas. For studentene selv syntes forbudet var bak mål og bedrev et eget anarki i det gamle røykerommet. De var klare for å aksjonere dersom røykerommet stengtes permanent, og ville da røyke i kantina i stedet. Og folk påstår at studenter ikke engasjerer seg i lokalsamfunnet?

Universitas nr. 14, 2001

Knus høstduppen!

Nå er det på'an igjen. Høsten er her. Det blir mørkere, kaldere, tristere. Høstknekket er rundt hjørnet og forebyggende arbeid nå kan være avgjørende. I den kjipe tilværelsen med minst tre lag med klær, konstant hevede skuldre og stive nakker kan det være gunstig med nye hobbyer som er beroligende og avslappende. I 2001 snakket Universitas med noen studenter som hadde oppskriften på total frihet: Nakensvømming. – Har du noen gang kjent solen varme hele, og da mener jeg hele, kroppen din? Spør naturisten til journalisten som avkrefter spørsmålet. – Da har du ikke levd, svarer han. Og de ulike litt pinlige øyeblikkene som eventuelt kan skje i en slik setting, hadde de en enkel løsning på: – Får vi en stiv en, hopper vi i vannet.

Universitas nr. 8, 2001

Universitas er en avis for og av studenter. Universitas er et nyhets- og debattorgan for lærerestene tilknyttet Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO). Universitas skal drive kritisk og uavhengig journalistikk, og være partipolitisk nøytral. Universitas arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig omtale oppfordres til å kontakte redaksjonen.

Daglig leder: **Simen Eriksen**
simen.eriksen@universitas.no 22 85 33 36

Annonseansvarlig: **Geir Dorp**
geir.dorp@universitas.no 22 85 32 69

Besøksadresse: **Moltke Moes vei 33**

Post: **Boks 89 Blindern, 0314 Oslo**

Epost: **universitas@universitas.no**

Nettside: **www.universitas.no**

ILLUSTRASJON: ØYVIND HOVLAND

LO og NHO om studiepoenggivende praksis i alle høyere utdanninger. Tall fra den nasjonale studentundersøkelsen Studenbarometeret fra 2017 viser at 47 prosent av alle landets studieprogrammer har tilbud om praksis i en eller annen form. Hvis den resterende halvparten skal være med på leken, vil det gå superinflasjon i studentpraktikanter på fremtidens arbeidsplasser. Spørsmålet burde heller være hvor mange praksisplasser som faktisk behøves, og hva studentene kan forvente å få ut av oppholdet.

Holder vi fast ved disiplinlagene, er det ikke til å komme utenom at et praksisopphold i en bedrift eller organisasjon med tilknytning til faget kan veie positivt i jakten på re-

levant jobb etter studiene. For mange nyutdannede er det nettopp den berømte foten innenfor som gjør at man stikker seg ut i søknadsbunken. Samtidig er det begrenset hvor mange historikere museene har kapasitet til å ta inn, og det finnes et tak for antallet aspirerende statsvitere det er plass til i ulike forvaltningsorganer. Som rapporten påpeker, kan et økt krav om praksis i disse utdanningene også gå utover kvaliteten i praksistilbudet, da veilederne på universitetene og arbeidsplassen verken vil ha kapasitet eller ressurser til å følge opp et større antall studenter.

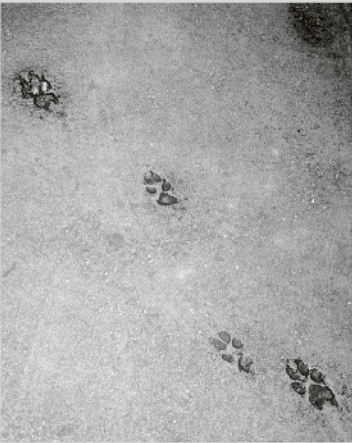
Den beste løsningen er etter min oppfatning å legge bedre til rette for et frivillig praksistilbud i disiplinlagene, slik det for

eksempel tilbys ved masterprogrammet for statsvitenskap ved UiO. Her strekker praksisperioden seg over seks uker, hvor instituttet tilbyr en liste med bedrifter og organisasjoner statsviterne kan søke seg til. Størrelsen (10 studiepoeng) og arbeidsomfanget skal også sørge for at oppholdet ikke går utover studieprogresjon. Ulempen med en slik ordning er at utvelgelsen ofte vil kunne bli gjort på bakgrunn av karakterer, men for øyeblikket ser jeg ikke noe alternativ. Hvis studentene også har mulighet til å finne frem til praksisplassene selv, slik det er lagt opp til på EKUL, vil i hvert fall tilbudet om praksis ligge på bordet. Så får det være opp til den enkelte student om man velger å forsyne seg av det.

debatt@universitas.no

Øyeblikket

av Henrik Follesø Egeland

Tidens spor: Noen skriver i ny betong, i Beirut har man bare ikke tid.

UNIVERSITAS

TIPS OSS:

tips@universitas.no

UTTEGNERE:

Synne Hellevang
Erlend Peder

DESKJOURNALIST:

Teresa Eltervåg Cissé

KORREKTURSJEF:

Lena Jarstad

Universitas støttes av Velferdstinget,
som står uten redaksjonelt ansvar.

NYHET

nyhetsredaktør: **Jantra Hollum**
jantrahollum@gmail.com 407 52 780

«To ganger er tradisjon» — med null ambisjon

Trekkplaster: At helseminister Bent Høie er til stede, fremhever regjeringens vektlegging av studenters psykiske helse.

Mandag var det duket for nok et studentpolitisk toppmøte. Det startet og sluttet med symbolpolitikk.

Studentpolitisk skråblikk

tekst Brage Egil Herlofsen
foto Charlotte Førde Skomsøy

– Dette er en arena for å snakke om viktige ting. Her kan vi danne grunnlaget for den politikken regjeringen velger i fremtiden, understreker forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø (V).

Det er noe symbolsk ved at statsråden inviterer studentpolitikere fra hele landet til statens representasjonsbolig. Nybø innleder møtet med å fortelle at to ganger er tradisjon, ikke repetisjon, slik ordtaket egentlig lyder.

Mens psykisk helse lenge har vært et prekært tema, begrunner hun valget av arbeidsrelevans som tema med at regjeringen er i ferd med å skrive en stortingsmelding om dette. Fra talerstolen hinter statsråden om at det er utdanningsinstitusjonenes rolle å forsyne næringslivet med arbeidskraft og kompetanse. Ifølge en ny undersøkelse fra NIFU (Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning) lykkes institusjonene langt på vei i dette oppdraget.

Studentpolitisk toppmøte

+ Arrangeres for andre gang

+ Studentpolitikere fra hele landet er invitert

+ Holdes i statens representasjonsbolig Villa Parafina

Innspill utenfor boksen

– Vi hadde god erfaring med dette i fjor. Det er ikke så ofte jeg får sjansen til å høre fra studentene andre steder i landet enn Oslo. Vi vet at det er ulike utfordringer på ulike studiesteder, og her får vi et bredere tilfang av erfaringer å bygge på, forteller Nybø til Universitas.

– Vi håper å få ærlige og spreke innspill i dag, gjerne noen utenfor boksen.

– Men hvordan gjøres disse innspillene egentlig om til politikk?

– Hvis vi får noen tydelige innspill, kan vi gå videre med dem til departementet og utvi-

kle dem videre. Studentene har ønsket en levekårsundersøkelse, og da har vi omdisponert midler fra studentsamskipnadene for å gjennomføre den. Så vi har jo et handlingsrom.

Psykisk helse på dagsorden

Det første av dagens temaer er et som har ligget i kortene, nemlig studenters psykiske helse. Ifølge Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT-undersøkelsens) tall fra 2018

oppgir blant annet 16 prosent av studenter å ha en psykisk lidelse, mens 21 prosent oppgir å ha hatt selvmordstanker. I pausen kan helseminister Bent Høie (H) imidlertid fortelle Universitas at studenter jevnt over har bedre helse enn befolkningen ellers.

– Det er snakk om korrelasjon: De som har muligheten til å studere, er jevnt over friskere enn dem uten den muligheten, sier Høie.

Det er ikke fullstendig klart hva hans rolle skulle være under møtet. Utover en intetsigende innledning om viktigheten av god psykisk helse, bidro ikke Høie stort, og det kan virke som om hans tilstedeværelse var nok en gest rettet mot studentpolitikkerne.

Gjentar etablerte sannheter

Ilan Dehli Villanger, seniorrådgiver ved Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet (MN) ved UiO, er her for å snakke om de tiltakene han og hans kollegaer har innført på MN-fakultetet for å motvirke frafall og mistilpasning blant studentene. Hans innlegg var et lite lyspunkt. Blant annet har fakultetet innført skreddersydd én-til-én-veiledning for alle studentene, samt et programseminar for alle førsteårsstudentene. På programseminarene arrangerer de leker som innebærer

fysisk nærhet med både medstudenter og vitenskapelig ansatte.

– Det blir lettere å spørre om hjelp når du har tatt professoren på skinkene, sier Villanger latter-

Vi håper å få ærlige og spreke innspill i dag, gjerne noen utenfor boksen

Iselin Nybø, forsknings- og høyere utdanningsminister

mildt.

– Jeg har stått foran kollegiet og brølt at vi må elske alle studentene våre. Det høres kanskje litt «Ari-Behnisk» ut. De pleier å spørre om det har klikka for meg.

Når talernes innlegg er overstått, får hvert bord i oppgave å diskutere utdelte spørsmål. Man skulle kanskje trodd at gruppediskusjonene ville bli de mest verdifulle delene av møtet, men det er det her det blir tydelig at potensialet for møtet er heller begrenset. Det er noe elevråds over det hele. En og én vandrer gruppenes representanter opp til talerstolen for å legge frem sine «ærlige og spreke innspill», men som oftest gjentas allerede etablerte sannheter. Et lyspunkt er Stian Skarheim Magelssen fra Norsk Studentorganisasjon (NSO), som påpeker at studentene har det bedre når de tilbringer tid på campus, og at

Makt: Staselige lokaler, dresskledte sikkerhetsvakter og servitører, og en studentpolitikermasse i sin beste finstas – på toppmøtet er maktens symboler på plass.

På bakrommet: I løpet av møtet trekker forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø seg flere ganger tilbake for å diskutere med rådgiverne sine.

dette først skjer når undervisningen er god.

Kompetanse og arbeidskraft

Marte Øien, leder i NSO, var også tilstede ved forårets møte, da den nye stipendordningen var en het potet som ikke ble diskutert. Øien er ikke uenig med regjeringen om temaene som blir diskutert på mandagens møte.

– Akkurat nå er det litt tidlig å si, for vi er i de tidlige fasene både når det gjelder psykisk helse og arbeidsrelevans. Uenige kan vi først bli når det er blir snakk om konkrete tiltak og hva man skal prioritere, forteller Øien.

– Det later til at Nybø mener utdanningsinstitusjonenes rolle er å supplere næringslivet med kompetanse og arbeidskraft. Er du enig i dette instrumentelle synet på utdanning?

– Stortingsmeldingen om arbeidslivsrelevans og praksis kommer til å se på hvordan utdanningsinstitusjoner svarer på næringslivets behov. Det betyr ikke at næringslivet skal bestemme over det faglige innholdet på institusjonene. Det tror jeg at vi i NSO og Nybø er enige om, sier hun.

Jaja, så mye for den radikale studentmassen.

Gode tider for nyutdannede

Dagens andre tema er arbeidsrelevans og blir innledet av for Liv Anne Støren, forsker og forfatter av NIFUs nylig publiserte arbeidsnotat, Spesialkandidatundersøkelsen 2019. Undersøkelsen ser på hvordan tidligere masterstudenter har det i arbeidsmarkedet to til tre år etter fullført utdanning.

– Hovedbildet i denne rapporten er at masterne har en svært god arbeidsmarkeds-situasjon vinteren 2019. Dette er til tross for at de som undersøkes, ble uteksaminert på et tidspunkt da arbeidsledigheten var på topp, og høy etter norske forhold, nemlig i 2016. To-tre år etter eksamen er bare 2,4 prosent av masterne arbeidsledige, sier Støren til Universitas.

Liksom SHoT-undersøkelsen er NIFUs tall såkalte gledelige nyheter, hvertfall ifølge helseministeren, og dermed blir det betimelig å spørre: Hvorfor er det disse temaene som behandles på dette møtet egentlig?

Et ærlig og sprekt innspill

All honnør til forskerne som står bak de viktige undersøkelsene som dannet bakteppe for mandagens møte. Det er godt å vite at det går bra med studentene, men at morgendagen også bringer utfordringer.

Til neste år kunne man kanskje valgt vinklinger som ikke klapper regjeringen like hardt på ryggen for dens arbeid. Når studentrepresentanter fra hele landet er invitert, ønsker man å se flere innlegg fra deres side, som viser hvordan lokale forskjeller i praksis kan ha innvirkning på de problemene SHoT-undersøkelsen avdekker. Man sitter igjen og drømmer om flere konkrete problemstillinger til diskusjon og ikke minst flere illsinte studentledere som ikke lar seg bestikke!

Ilan Dehli Villanger, Studierådgiver

universitas@universitas.no

Studentpolitikk: Forsknings- og høyere utdanningsminister Iselin Nybø inviterte til storslått studenttoppmøte.

TAR SNARVEIEN TIL LEGEDRØMMEN:

— Det er jo kjipt at så

Studenter begynner på odontologi og klinisk ernæring – for å bli lege.

Studiebytte

tekst Synnøve Berg Meisingset
foto Henrik Follesø Egeland

– Så lenge muligheten er der, så kommer folk til å ta den. Det er det som er problematisk.

Jeremy Croos (22) hadde lenge planer om å bli lege, men karakterene fra videregående strakk ikke til. Løsningen ble å ta opp fag – og begynne på odontologistudiet.

Å bytte studie fra odontologi til medisin er langt ifra nytt:

– Dette har vært en trend siden slutten av 90-tallet, sier utdanningssjef i Den norske tannlegeforening Øyvind Asmyhr.

Han forteller at helt siden odontologistudiet startet med fellesundervisning med medisin, har man sett at studenter bruker odontologi – et studie med lave karakterer – som en snarvei inn i det høythengende medisinstudiet.

– Et dilemma

Odontologi har fellesundervisning med medisin første studieår. En student kan derfor gå første året på odontologi og få godkjent medisinfag. Dessuten vil de øke karaktersnittet sitt ved å tilegne seg studie- og alderspøeng. På denne måten kan studenter søke seg inn på medisin gjennom Samordna opptak og komme direkte inn på andre året dersom det er plass.

Mange benytter seg av denne muligheten: Tall fra Det medisinske fakultet Universitas har fått tilsendt, viser at våropptaket 2019 på medisin tok inn 13 studenter som tidligere hadde gått odontologi.

Asmyhr mener studiets oppbygning resulterer i et dilemma:

– Intensjonen bak fellesundervisningen er godt og faglig begrunnet, men samtidig ønsker vi jo ikke odontologikull som blir redusert med kanskje ti til 15 studenter.

Han forteller videre at han selv har tenkt på muligheter for å redusere frafallet.

– Jeg mener at man kan prøve å endre på strukturen slik at odontologi og medisin ikke blir så lik. Man kan legge inn andre fagområder det første studieåret, men samtidig beholde deler av fellesundervisningen. Da lukker man muligheten for at studen-

Oversikt over medisinkull

Kull 2018 vår
122 opptatte studenter
Frafall: 7
Byttet fra odontologi: 3
Byttet fra klinisk ernæring: 5

Kull 2018 høst
126 opptatte studenter
Frafall: 4
Byttet fra odontologi: 8
Byttet fra klinisk ernæring: 2

Kull 2019 vår
120 opptatte studenter
Frafall: 3
Byttet fra odontologi: 13
Byttet fra klinisk ernæring: 3

Kull 2019 høst
119 opptatte studenter
Frafall: 3
Byttet fra odontologi: 4
Byttet fra klinisk ernæring: 1

tene direkte kan ta plasser på medisin.

– Prioriterer medisin

Ifølge studiedekan ved Det odontologiske fakultet, Amer Sehic, vil omtrent syv til ti av 70 odontologistudenter per kull bytte over til medisin. Han forteller at «overgangen til medisin har vært den største kilden til tap av studenter hos oss».

Selv om Croos var bestemt på å bli lege før han startet på tannlegestudiet, tror han at fellesundervisningen med medisin kan virke triggende for enkelte studenter.

Han peker blant annet på at førsteårsstudentene på odontologi omgås mer med medisinstudenter enn andre tannlegestudenter. Dette kan føre til at man føler liten tilhørighet til studiet sitt.

– Fakultetet prioriterer jo medisinstudentene. Foreleserne snakker til medisinerne, ikke til tannlegestudentene. De sier ofte i forelesning «dere som skal bli lege».

Programrådsleder for klinisk ernæring og professor Kirsten Bjørklund Holven svarer følgende på kritikken i en e-post til Universitas:

– Det er uheldig hvis studenten har opplevd dette. Ved Det medisinske fakultet arbeider vi kontinuerlig med å forbedre fellesundervisningen, og sikre at alle studenter får samme tilbud og blir tatt imot på en god måte. Overordnet er vårt inntrykk at studentene er fornøyd med fellesundervisningen, men det er

Poenggrense ordinær kvote 2019

+ Medisin: 68,5 (høst) og 67,5 (vår)

+ Odontologi: 65,6

+ Klinisk ernæring: 60,0

klart at våre studenter også kan oppleve slike hendelser.

Holven legger til at foreleserne på fakultetet både underviser blandede studentgrupper og rene medisingrupper, og at

slike situasjoner derfor kan forekomme.

Universitas har tidligere formidlet frustrasjonen til studenter i odontologi og klinisk ernæring som føler seg forbigått i undervisningen. I september 2015 uttalte professor Pål Brodin til Universitas at studentene i odontologi og klinisk ernæring var utsatt for et «apartheidssystem», etter at studentene i seminarene ble inndelt etter hvilket studieprogram de gikk på. På tross av at studentene har felles eksamen og undervisning, følte de at medisinerne ble favorisert.

– Ikke godt for miljøet

Sehic understreker at Det odontologiske fakultet ser på frafallet til medisinstudiet som et problem.

– Det kan være uheldig dersom det er for mange i en og samme undervisningsgruppe som ønsker å gå over til medisin. Det er ikke noe godt for miljøet.

På spørsmål om fakultetet har revurdert fellesundervisningen, er Sehic tydelig:

– Vi synes fellesundervisning er kjempeviktig, men det kan gjøre at odontologistudenter sliter med å kjenne seg igjen i profesjonen sin. Det er likevel viktig at studentene skaffer tverrfaglige bekjenskaper

Legedømmen: Jeremy Croos er en av flere som søker seg til odontologi med hensikten om å komme inn på medisin.

få blir igjen på kullet

tidlig i studiet. Det er sannsynligvis personer og yrker de kommer til samarbeide med i framtiden.

Av tiltak for å hindre frafall har fakultetet blant annet satt inn egne mentorgrupper med odontologistudentene. Disse forekommer to til tre ganger i semesteret og har som formål å gi studentene tilhørighet til studiet.

– Vi prøver å motivere studentene tidlig i studieløpet. På den måten har vi faktisk klart å hindre at noen går over til medisin. Men de som allerede har bestemt seg og ønsker å studere medisin er ikke så lette å nå.

Han understreker at studiebyttet også kan gå motsatt vei, og at Det odontologiske fakultet regner med at to til tre studenter bytter fra medisin til odontologi hvert år.

– Studenter som bytter fra odontologi til medisin er et problem som gjelder tidlig i studieløpet. De som kommer seg gjennom det første året, går aldri over til medisin. De fullfører odontologistudiet.

– **Tenker på seg selv**

Jeremy Croos mener det er forståelig at studenter benytter seg av snarveier dersom de finnes. På spørsmål om han føler på dårlig samvittighet for å ha «tatt» studieplassen til noen som faktisk ønsker å bli tannlege, er han ikke nølende:

– Man tenker jo på seg selv. Så lenge muligheten er der, så tar jeg den. Hvis man kan bli ferdig med første året og gå videre til andre året på medisin – i stedet for å ta opp fag i ett år – da velger man jo den letteste veien.

Han har likevel forståelse for at de gjenværende odontologistuden-

tene er frustrerte:

– De som velger å fortsette på tannlegestudiet er jo ærlige med meg og sier at jeg har tatt opp plassen til noen andre. Det er jo kjipt at så få blir igjen på kullet.

Stort frafall

Medisinstudiet får ikke kun årlige tilskudd av odontologistudenter. Masterstudiet i klinisk ernæring har også fellesundervisning med medisin, og tallene er slående. I perioden 2014 til 2018 byttet til sammen 57 ernæringsstudenter studie, hvorav 19 byttet til medisin. Det tilsvarer cirka en tredjedel av alle som har byttet studie internt ved UiO.

Vi synes fellesundervisning er kjempeviktig, men det kan gjøre at odontologistudenter sliter med å kjenne seg igjen i profesjonen sin

Amer Sehic, studiedekan ved Det odontologiske fakultet

Fra 2018-kullet har over halvparten gått over til andre studieprogrammer ved UiO, deriblant har 9 av 35 studenter byttet over til medisin, altså en fjerdedel.

– Dette er ganske høye frafallstall. Hva er grunnen til at så mange har sluttet på klinisk ernæring?

– Det er nok flere forskjellige grunner til at studenter slutter eller bytter studieløp. Tallene våre viser et mer nyansert bilde. Studentene slut-

ter fordi de ønsker seg til en annen studieretning underveis, sier seniorrådgiver ved Det medisinske fakultet, Christina Heesch.

– **Studentene tar opp plassen**

I 2015 kom Det medisinske fakultet med en rapport som så på frafall ved fakultetet. I rapporten skrives det blant annet:

«Et klassisk eksempel på dette er at masterutdanningen i klinisk ernæring gjennomgående har mistet mange studenter til profesjonsutdanningen i medisin. Disse studentene har da tatt opp plassen til noen som faktisk ville utdanne seg til klinisk ernæringsfysiolog».

Avdeling for ernæringsvitenskap har iverksatt flere tiltak for å beholde studentene, blant annet ved å innføre et nytt første semester som er før fellesundervisningen for

– Hvis vi hadde gått helt adskilte løp, så ser jeg ikke bort fra at jeg hadde fortsatt på ernæringsstudiet. Interessen for medisin kom underveis i ernæringsstudiet.

De som velger å fortsette på tannlegestudiet er jo ærlige med meg og sier at jeg har tatt opp plassen til noen andre

Jeremy Croos, tidligere odontologistudent

å bygge identitet og samhold blant nye studenter så tidlig som mulig i studiet.

Uventet studiebytte

Hvor tidligere odontologistudent Jeremy Croos hadde planer om å bli lege allerede før han startet på odontologiutdanningen, er historien en litt annen for tidligere klinisk ernæringsstudent Karoline Holsen Kyte (26). Da hun startet på ernæringsstudiet var det med et engasjement for fagets innhold.

– Medisin var ikke et tema en gang! Jeg pleide å si sånn «jeg skal aldri bli lege». Men gjennom studiet kom jeg inn i miljøet hvor jeg fikk en bedre forståelse for medisinfaget og de varierte jobbmulighetene medisnutdannelsen byr på, forteller Kyte.

Nå er Kyte ferdig med tredje året på medisinstudiet og går forskerlinjen. Hun mener at ernæringsstudiets fellesundervisning med medisin var avgjørende for hennes del.

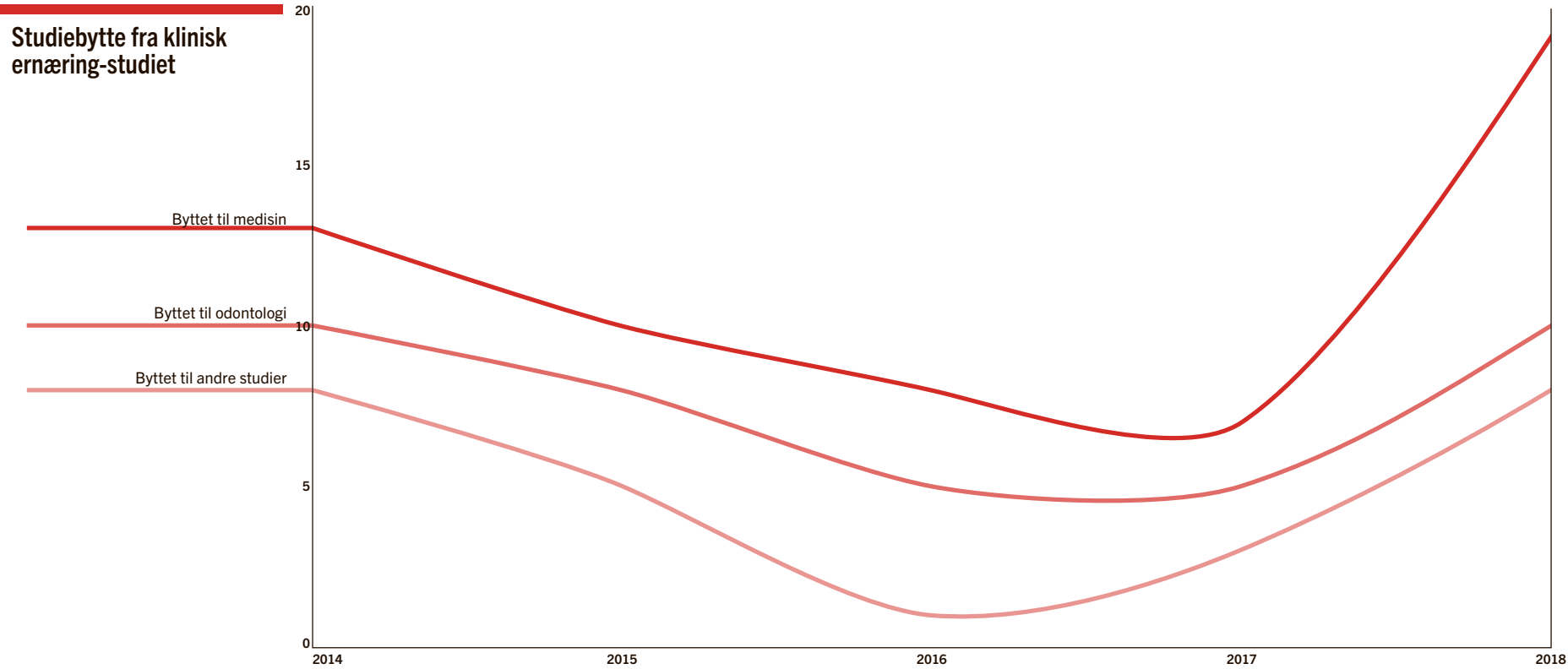
Hun tror de fleste som bytter til medisin allerede har bestemt seg før de starter på klinisk ernæringsstudiet, og at hun sånn sett er i mindretall.

– Jeg vet om et par i klassen som begynte med intensjon om å bytte til medisin, men som ikke hadde høyt nok karaktersnitt. Jeg kjenner ikke til andre som har ombestemt seg underveis, men det er godt mulig det er flere av oss også.

– Tror du frafallet til medisin påvirker studiemiljøet på ernæringsstudiet?

– Ja, det tror jeg er dumt. Hvis man har planer om å bytte fra dag én, så blir det dessverre ikke så attraktivt. Det vil oppleves som et andrevalg. Jeg ser absolutt problemet med studenter som opptar plasser i påvente av plass på medisin. Det er likevel vanskelig å styre hvilke intensjon studentene har om videre studieløp når de begynner på klinisk ernæring.

universitas@universitas.no

STUDENTENE VS. STATEN:

— En stor utfordring for begge parter

Dette har skjedd i retten

+ Mandag 14. oktober startet rettssaken i Oslo tingrett

+ De to første dagene: Innledning fra saksøkeren og staten

+ Torsdag: Partsforklaringer fra saksøkerne

+ Fredag: Vitneforklaringer:

Staten: Anne Farseth, avdelingsdirektør i Helsedirektoratet for autorisasjon. Hun svarte på hva som lå til grunn for at direktoratet endret praksis i 2016. Her vektla hun selvstendig yrkesutøvelse, nemlig at masterutdanningen ved ELTE ikke gir anledning til å yte umiddelbar selvstendig helsehjelp fordi studiet har mindre praksis enn det norske. **Saksøkerne:** Zsolt Demetrovics, dekan for utdanning og psykologi ved ELTE-universitetet. Han vektla at han flere ganger har prøvd å imøtekomme Helsedirektoratets krav, uten å få svar fra dem

+ Mandag vitneforklaringer:

Saksøkerne: Arne Holte, tidligere visepresident for Psykologiforbundet. Han mener utdanning langt på vei kan likestilles med norske krav. Holte oppfatter saken som sløsing av samfunnsmessige ressurser

+ Tirsdag og onsdag er satt av til prosedyrer fra saksøkeren og staten

Kilde: Khrono

Onsdag er siste dag i retten for den notoriske ELTE-saken, som etterlater et fagmiljø i splid.

Psykologi

tekst Gina Grieg Riisnæs

Forrige uke kunne du lese i Universitas om starten på den turbulente rettssaken mellom 163 norske studentene fra universitetet Eötvös Loránd University (ELTE) i Ungarn og staten Norge gjennom Helse -og omsorgsdepartementet. Studentene kjemper for å få lisens til å jobbe som psykologer i Norge. Staten mener utdanningen fra Ungarn ikke oppfyller norske krav. Studentene mener det er nedverdiggende.

— Lite reflekterte og lite modne

De siste dagene har det vært skyhøy temperatur i rettssalen. Vitner har argumentert både for og mot studentene og staten. Dekan Bente Wold ved Universitet i Bergen hadde krasse ord på lager, da hun torsdag inntok vitneboksen:

— ELTE-studentene er lite reflekterte og lite modne, slo hun fast, ifølge Khrono.

Dagen etter parerte dekanen ved ELTE, Zsolt Demetrovics, som tok turen hele veien fra Ungarn

for å vitne i saken. Han opplyser at universitetet får inn studenter fra hele 47 land, med at det er kun Norge som slakter kvaliteten ved studiet.

De to motpolene setter lys på sakens kjernesporsmål: Er studenter fra ELTE utdannet til samme yrke som norske psykologistudentene? Spørsmålet vekker sterke reaksjoner fra et splittet psykologisk fagmiljø.

— Har en sterk sak

Studentenes advokat Per Andreas Bjørgan har argumentert sterkt for at ELTE-gjengen stiller like sterkt som norske profesjonsstudenter.

— Hvordan synes du dere ligger an med saken nå?

— Jeg har hele tiden ment at vi har en sterk sak. Det mener jeg fremdeles. Jeg synes vi har fått belyst mange viktige spørsmål i saken, selv om vi fremdeles har mange spørsmål knyttet til hvorfor praksisen ble endret i 2016 og det ble som det ble, sier Bjørgan til Universitas mellom slagene i retten på tirsdag.

De siste dagene forteller han de fokuserer på å få frem sine poenger, og forklare

dommeren hvordan saken bør vurderes.

— Det er en stor utfordring for begge parter, fordi det er en veldig omfattende sak, sier han, og legger til:

— Mye har skjedd, som må vurderes nøye.

Også regjeringsadvokat Terje Sunde tror saken er blitt godt opplyst for retten.

— Så ser vi frem til at retten trefrer en god og veloverveid avgjørelse om dette, forteller han.

— Jeg tror vårt hovedformål er å sikre at vi får et riktig resultat. Vi mener vedtakene her er gyldige og korrekte, og det er det vi kommer

til å fortsette å stå på.

Går mot anke

Når retten oppløses på onsdag klokken fire holder både staten og studentene pusten, mens dommeren går i tenkeboksen.

Inger-Lise Bråthen, en av saksøkerne, opplyser overfor Universitas at det går mot anke, dersom avgjørelsen ikke går i deres favør. Regjeringsadvokat Sunde ønsker ikke å kommentere hva slagplanen er, om dommen ikke blåser statens vei.

— Det må vi vente på, avslutter han.

universitas@universitas.no

Rettsak: Psykologistudenter fra ELTE i Ungarn kjemper for lisens til å kunne jobbe i Norge.

ARKIVFOTO: GINA GRIEG RIISNÆS

Slik vil du merke det nye byrådet i Oslo

Flere studentboliger, nytt studenthus i sentrum og billigere kollektivtransport. Tirsdag la Oslo byråd frem sin nye politiske plattform.

Studentpolitikk

tekst Jantra Hollum og Selma Joner

— Oslo er en god studentby, men min ambisjon er å gjøre Oslo til en enda bedre by å bo i for både ungdom og studenter, både gjennom bedre kollektivtransport og flere muligheter til å komme inn på boligmarkedet.

Det sier byrådsleder Raymond Johansen (Ap) til Universitas. Da Arbeiderpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Sosialistisk Venstreparti tirsdag la frem sin nye politiske plattform, var det med flere nyheter til Oslos studenter.

En tredje boligsektor

— Studentene vil merke at vi prøver ut nye veier inn i boligmarkedet. Vi skal både legge til rette for flere studentboliger, men vi har også et mål om at 20 prosent av boligene i Oslo skal være rimelige boliger, sier Johansen.

Innen utgangen av 2023 vil byrådet legge til rette for minst 1000 nye boliger innenfor det som kalles «den tredje boligsektoren». Dette vil komme i tillegg til studentboliger, som de i plattformen noe vagt sier de ønsker et økt antall av.

Leder av Velferdstinget i Oslo og Akershus (VT), Gard Løken Frøvoll, forventer at dette følges opp med konkrete tiltak.

— Det er fint at byrådet ønsker flere studentboliger. Vi håper dette følges opp med raskere behandlingstid for byggesaker og større vilje til å prioritere studentboliger i bystyret, slik at det faktisk blir bygget flere, sier Frøvoll.

Studenthus i sentrum

I plattformen kommer det frem at byrådet vil bidra til bygging

av et nytt studenthus i Oslo sentrum. Dette har lenge vært et satsingspunkt for VT.

— Vi er glade for at byrådet ønsker å bidra til et nytt studenthus i sentrum. Det er viktig at studentene fortsatt bestemmer innhold og driftsform, slik det er lagt opp til i Velferdstinget. Drahjelp fra byrådet ønsker vi hjertelig velkommen, sier Frøvoll.

Utvidet kollektivtilbud

Byrådet ønsker også å utvide byens kollektivtilbud, slik at det «alltid skal lønne seg å velge miljøvennlig».

— Studentene vil med byrådsråklæringen merke at det blir lettere å bevege seg rundt i byen. Trikken, bussen og T-banen skal gå oftere, særlig i ytre by. Det skal være fem- og timinutters frekvens på de viktigste rutene i indre by og i ytre by i rushtiden. Dessuten skal prisen på kollektivtransport gå ned, sier Johansen.

I plattformen blir det presisert at det er prisen på enkeltbilletter som skal kuttes med 20

prosent, og vil ikke med det første komme studenter med månedskort til gode. Men for dem som sverger til sykkel, finnes det godt nytt.

— Det vil bli lettere og bedre å bruke sykkel og komme seg frem med sykkel i Oslo, vi lover å bygge 100 kilometer ny eller oppgradert sykkelvei innen 2023, sier Johansen.

universitas@universitas.no

Raymond Johansen
byrådsleder i Oslo (Ap)

Byrådet vil:

+ Jobbe for at nasjonale rammevilkår støtter opp om utviklingen av en tredje boligsektor

+ Øke antallet studentboliger over hele byen, i samarbeid med Studentsamskipnaden og staten

+ Bidra til at det etableres et nytt studenthus i sentrum med vekt på innovasjon og utvikling

+ Kutte prisen på enkeltbilletter med 20 prosent i samarbeid med Viken, utvide familierabatten til alle dager utenom rushtiden, og avlyse den planlagte prisøkningen fra 2020

+ Få på plass flere tusen nye ukentlige avganger på buss, t-bane og trikk

+ Forbedre framkommeligheten for buss og trikk gjennom å fjerne parkeringsplasser, etablere flere kollektivfelt, og fjerne elbiler fra kollektivfelt der det forsinkes bussen

+ Arbeide for å øke tilbudet av studieplasser innen teknologi- og håndverksfag i Oslo

Korean Traditional Paper Doll Exhibition

- Presenting Korea's UNESCO Intangible Cultural Heritage -

Also enjoy hands-on workshop on Korea's paper art

- **Date and Time :**

Oct 31st (Thursday) 13:00 - 19:00

Nov 1st (Friday) 11:00 - 18:00

- **Place :**

Oslo Concert Hall - Lille Sal (Small Hall)

Munkedamsveien 14, 0115 Oslo

Admission: Free

Embassy of the Republic of Korea in Norway

Spis opp: SiO Mat og Drikke har inngått to bransjeavtaler som forplikter dem til å halvere matsvinnet innen 2030.

SiO kutter i matsvinn, men studentene kaster mest

SiO Mat og Drikke skal halvere matsvinnet frem til 2030, og flere spisesteder er på god vei. Men de som kaster mest, er studenter.

SiO

tekst Henrik Voldstad
foto Iver Daaland åse

– Jeg brenner veldig for matsvinn og miljø. Det ligger mitt hjerte nært, sier Kutt Gourmets sjefskokk Even Rosted til Universitas. Serveringsstedet, som tilbyr mat som ellers ville blitt kastet, har servert i gjennomsnitt 150 porsjoner siden 2015. De har kuttet matsvinnet sitt med 69 prosent.

Rosted opplyser til Universitas at de er blitt flinkere til å beregne hvor mye de skal bestille.

– Porsjoner som blir igjen fra Kutt Gourmet blir gjerne mat til personalet. God mat hører hjemme i magen, og alle må ta et tak.

Matsvinn fra SiO Mat og Drikke

+ Frederikke spiseri er SiOs største spisested. Kutt Gourmet er det minste.

+ Frederikke har servert 150.000 gjester så langt i år – nesten 20 ganger flere enn Kutt Gourmets 7660 gjester.

+ Gjennomsnittet for mengden matsvinn for alle spisesteder er det samme i 2019 som 2018: 12 gram per gjest.

+ Juni måned dro opp snittet betraktelig for Kutt i fjor: 74 gram matsvinn per gjest.

Forpliktet

SiO Mat og Drikke har forpliktet seg til to bransjeavtaler om kutt av matsvinn. Matsvinnet fra SiOs serveringssteder skal kuttes med 20 prosent fra 2017 til 2020 og halveres innen 2030. I en pressemelding skryter SiO Mat og Drikke av at tre av spisestedene i Frederikkebygget har nådd målet om 20 prosent.

– Er det ikke mye lettere for dere å kutte matsvinnet enn for

store spisesteder som Frederikke?

– Jo, hos oss på Kutt Gourmet var det ikke så mye svinns fra før.

– Stiller du opp for å kutte matsvinnet også hjemme hos studentene?

– I januar skal vi ha en tablettalk med studenter om matsvinn i Kutt Gourmets lokaler. Da håper jeg mange tør å stille spørsmål om hvordan man kutter matsvinn.

Tydelig fokus

SiO Mat og Drikke skryter også av Tacoteket og Deiglig Frederikke, som leverer kutt på henholdsvis 40 og 36 prosent. Men kampen mot matsvinn begrenser seg ikke til spisestedene på campus.

Steffen Greff, direktør for SiO Mat og Drikke, skriver til Universitas i en e-post at de arrangerer kampanjer og holder kurs for studenter om hvordan man kan kaste mindre mat.

– Vi har gjennomført holdningskampanjer, og håper at vi gjennom denne kommunikasjonen også bidrar til at studentene er mer bevisste sine vaner på kjøkkenet når de kommer hjem, skriver han.

Han vektlegger at SiO Mat og Drikke har et tydelig fokus på

matsvinn i driften sin.

– Gjennom flere år med arbeid og flere anerkjente prosjekter har vi fått et godt renommé som en av de ledende aktørene i den norske serveringsbransjen innenfor det forebyggende arbeidet med matsvinn.

Studenter er verstinger

Initiativtakeren til Kutt 2020, der en samlet matbransje skal kutte med 20 prosent på fire år, er selskapet Matvett. Selskapet opplyser at mens matbransjen kaster minst 130.000 tonn mat i året, står forbrukerne for det dobbelte. Anne Marie Schrøder, kommunikasjonsjef i Matvett, forteller til Universitas at unge under 26 år, studenter og småbarnsforeldre er gruppen som kaster mest.

– Studentene ønsker å kaste mindre. Men de kan ikke nok om datomerking og hvordan de kan se, lukte eller smake på om maten fremdeles er bra, sier Schrøder og utdyper:

– De handler mer enn de trenger, og har gjerne ikke lagringsplassen som

trengs, som for eksempel plass i fryseboks. Mange vet ikke forskjell på «siste forbruksdag» og «best før», vet ikke hvordan de kan fryse ned mat, og vet ikke hvordan de bruker litt gammel mat som tørt brød, visne og bløte frukt og grønnsaker.

universitas@universitas.no

Even Rosted
kokk hos Kutt

UiO-millioner blir helt fossilfrie

«Bærekraft er viktigere enn avkastningen», men avkastningen er god: UiO-stiftelser plasserer sine 950 millioner i fossilfrie forvaltningsfond.

Klima

tekst Joachim Waade Nesse
foto Iver Daaland Åse

– Over lang tid har vi hatt en plan om å gjøre Unifor fossilfritt. Nå er det vedtatt at hele vår kapital skal over til fossilfrie fond. Det er viktig for oss, og en viktig del av tiltakene i hele bredden av universitetet, sier Svein Stølen, rektor ved Universitetet i Oslo (UiO), til Universitas.

I 2017 vedtok styret i Unifor, som forvalter UiO-stiftelsenes kapital, å legge mer vekt på bærekraft i sine investeringer, og å innen 2021 flytte alle sine midler til fossilfrie fond. Da Storebrand opprettet sitt første fossilfrie aksjefond i 2017, var Unifor første kunde. Når alle de 950 millionene Unifor forvalter for UiO neste uke skal være inne i

fossilfrie fond hos KLP og Storebrand, når de målsetningen to år før tiden. Dagsavisen omtalte saken først.

– Vi trykker på fordi vi ønsker dette. Det skal ikke være noen tvil i Unifor-styret om at dette er en retning vi ønsker oss, og at vi har dårlig tid. Vi har klart å forene det med god avkastning, sier Stølen, og forklarer at den ønskede retningen er reduksjon av CO₂-avtrykket.

Fondene skal også ta bredere hensyn til bærekraft, og har kriterier om ikke å investere i blant annet våpen, tobakk og pornografi.

– Disse er noen av de mest klimavennlige fondene man kan få i Norge i dag, sier Hans Jørgen Stang, leder i Unifor.

Stang forteller at det er en utfordring for bransjen å godt nok måle klimaeffekter, men at det nå foregår en ganske kraftig utvikling i muligheten for å ettergå selskapers forurensing, klimagassutslipp og bærekraft.

– Grunnen til at disse to fondene ble valgt, er at de har klart å lage en modell som gjør at risiko og avkastning over tid er relativt likt som for markedet generelt.

– Hva om man måtte velge mellom bærekraft eller avkast-

ning?

– Med dagens strategi er bærekraft viktigere enn avkastningen, sier Stang. Imidlertid forteller han også at de internt i styret har sagt at de tror fossilfrie investeringer kan gi bedre avkastning fremover.

– 60 prosent lavere utslipp enn markedet

Det skal ikke være noen tvil i Unifor-styret om at dette er en retning vi ønsker oss

Svein Stølen, rektor ved UiO

– Gjør Unifor bidrag til reduserte klimautslipp utover det generelle markedet?

– Ja, det gjør vi. Når vi velger disse to fondene har vi redusert CO₂-avtrykket med nærmere 60 prosent sammenlignet med markedet. Da bidrar vi. Det gjør vi, sier Stang.

universitas@universitas.no

Bærekraft: Hans Jørgen Stang, leder i Unifor, mener det er en utfordring for bransjen å godt nok måle klimaeffekter.

Tilbudsguiden

AVIS

Grubbegata 6
Oslo

dagsavisen@kundesenter.com
www.dagsavisen.no
Tlf: 22 99 80 50

50 % studentrabatt på Dagsavisen

MORGENBLADET

abo@morgenbladet.no
www.morgenbladet.no
Tlf: 23 33 91 80

50 % studentrabatt på Morgenbladet

Bestill her:
www.morgenbladet.no/student

BIL

STUDENTMEDLEMSKAP
I BILKOLLEKTIVET

Hyttetur, heim te mor,
bare litt rægging, eller kveldsjobb med
krav til bil?

56% studentrabatt på medlemskap i
Bilkollektivet

Lær mer og bli studentmedlem på:
bilkollektivet.no/student

BIL KUN NÅR DU TRENGER DET

EVENT

DJ Booking Norge AS
Frydenbergveien 48
0575 Oslo

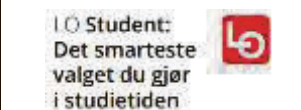
djb@djb.no
Tlf: 90532929
www.djb.no

10% studentrabatt på leie av lyd- og
lysprodukter fra 123lyd.no

DJ til ditt studentparty/samling fra
djb.no

Spesialsydd løsning er som passer
ditt budsjett.

FORENING

• Faglig og sosialt fellesskap
• Blant Norges beste medlemsfordeler
• Støpender og studiecøtte
• Støtte på arbeidsplassen
• En tryggere jobbfremtid

SKANN KODEN FOR INNMELDING
ELLER FOR Å LESE MER!

MUSEUM

Norsk Teknisk Museum
Kjelsåsveien 143
0491 Oslo

Et eldorado for utforskende
i alle aldre.

Husk SENT m/fiksefest 14.februar
(18 år, kl. 19-23)

Studentbillett kr 100,-

Tlf: 22 79 60 00
www.tekniskmuseum.no
Facebook: Tekniskmuseum

Velkommen til oss!

Opplev Popsenteret - et moderne
og interaktivt opplevelsesmuseum
for norsk populærmusikk.

Syng i studio! Studentrabatt

Trondheimsvn. 2 v/Schous plass
Tlf: 22 46 80 20

Se våre aktiviteter og program på
popsenteret.no og fb/popsenteret

PSYKOLOG

Ta vare på din mentale helse!

Råd og veiledning fra kr 590

Finn ledige timer og bestill på:
www.oslopsykologklinikk.no

Noe du lurer på? Send oss en mail!
post@oslopsykologklinikk.no

SYKKELVERKSTED

Få gratis hjelp og verktøy til å fikse
sykkelen din selv over en kopp kaffe!

Åpent alle hverdager fra kl. 9-15
på Niels Henrik Abels hus.

Tilbudsguiden

Gode tilbud
til studenter
i Oslo

Hun forlot forskningen i flyskam

Noen boikotter engangsbestikk og kjører kjøttfrie mandager. Andre slutter i jobben sin på grunn av flyskam – tidligere klimaforsker Heid Jerstad er en av dem.

Flyskam

tekst Roya Shahibzadeh og Joachim Waade Nesse
foto Thomas Johnstone og Hanna Johre

– Det var verre enn vanlig flyskam. Som enkeltperson har man et ansvar for seg selv, men som klimaforsker er man ekstra klar over konsekvensene som følger av å fly så mye, sier Heid Jerstad.

Jerstad har en doktorgrad i antropologi, og jobbet i flere år som klimaforsker i Edinburgh.

– Jeg følte at det jeg måtte gjøre for å få gode jobber senere sto i strid med min personlige kunnskap om klimautslipp.

Da hun i 2018 forlot karrieren som klimaforsker, var flyskam en stor del av grunnen. I dag holder hun til i tredje etasje i Blitz-huset i Oslo, hvor hun jobber som redaktør for den feministiske radiokanalen RadiOrakel.

– Jeg merket at det var ekstremt mye reising som jeg følte måtte til for å kunne utføre jobben.

Som postdoktor kunne Jerstad i løpet av et år fly flere interkontinentale reiser, samt korte turer i Europa. Selv om hun prøvde å fly lite, syntes hun det var umulig å kutte nok.

Det opplevdes ekstra dumt i min stilling å skulle fly så mye ettersom jeg er klimaforsker

Heid Jerstad, redaktør for RadiOrakel

– Det var for så vidt min egen sak, at jeg merket presset på å kutte flyreiser. Jeg så rundt meg, på kolleger, at selv om de også forsket på klima, syntes de fleste at det var helt normalt å dra til Chile for en konferanse.

– Moralsk forpliktelse

Emma Arnold, postdoktor ved institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo (UiO), kjenner seg igjen i denne problematikken.

– Det forventes at man skal delta på konferanser i Australia, Asia og Amerika. Jeg måtte spørre meg selv om det var en måte jeg kunne forske uten å måtte ta disse lange reisene, sier Arnold.

Dette gjenspeiles også i reisetallene til UiO. Universitas har tidligere rapportert om at de ansatte ved UiO fløy 62 millioner kilometer i 2018. Nylig ble det klart at det faktiske tallet ligger på nesten 69 millioner kilometer. Tross mye negativ oppmerksomhet på universitetets reisevaner, mest tydelig gjennom ansatte og studenters opprop for halvering av UiOs flyreiser i vår, har reisemengden økt fra i fjor. UiOs flyreisemengde for første halvår av 2019 er fem prosent høyere enn for samme tidsrom i 2018.

I desember skal det vedtas en tiltaksplan for klimagassreduksjon ved UiO, og CO₂-utslipp fra fly er på agendaen.

– Vi må redusere antall flyreiser. Dette er en klimasituasjon hvor hele samfunnet må reflektere over eget klimagassutslipp. For UiO vet vi at flytransport er en vesentlig utslippspost, sier rektor ved UiO, Svein Stølen.

Reise og transport står for 31 prosent av universitetets utslipp i 2019. Nå skal UiO, sammen med flere andre universiteter, finne et reisebyrå som både er miljøvennlig og som kan ivareta ansatte og studenters ønske om å reise med tog så fremt det er mulig.

Utilsiktet aktivist

Arnold tar selv tog når hun reiser på feltarbeid. Hun forsker blant annet på kunstneriske tilnærminger til klimaendringene, og dette inkluderer å følge Extinction Rebellion's klimaaktivisme i London, Oslo og Berlin. Hun så hvordan mange av aktivistene endret måten de reiste på, noe som var en viktig del av avgjørelsen hennes om å kutte ned på flyreiser. Hun

Post-doktor: Heid Jerstad jobbet som klimaforsker i Edinburgh i flere år, nå jobber hun som redaktør i RadiOrakel.

ble mer bevisst på hvilken rolle hennes egne valg spiller i klimakrisen.

– Jeg så aldri på meg selv som en klimaaktivist. Gjennom arbeidet mitt med med Extinction Rebellion som fotograf i Oslo, har arbeidet mitt utvirket grensene mellom kunst, akademisk forskning og aktivisme. Jeg tror jeg kan kalle meg selv en utilsiktet aktivist.

Arnold stiller seg imidlertid kritisk til bruk av skam-begrepet for å skape atferdsendring.

– Vi er midt i en klimakrise, og vi må alle gjøre ting som er ukomfortable. Jeg synes skammen er viktig for å skape en debatt, men vi har først og fremst en moralsk forpliktelse overfor miljøet.

Klimakrisen og personlige valg

– Den skepsisen mange uttrykker for skam som virkemiddel er at det kanskje blir en distraksjon fra de mer strukturelle endringene som trengs, sier Erik Nakkerud, stipendiat ved psykologisk institutt ved UiO. Han forsker på psykologiske aspekter ved klimaendringene.

De endringene som må til er av en slik størrelsesorden som gjør det vanskelig å få til store nok endringer fra enkeltmennesker, ifølge Nakkerud.

– Om skammen kan gjøre at

man stemmer på et av miljøpartiene, er det kanskje viktigere enn at skammen gjør at en spiser litt mindre kjøtt. Det ene vil kunne gi større endringer enn det andre.

Han tror ikke på noen «one size fits all» for klimapsykologien, siden det er veldig forskjellig hvordan folk reagerer på ulike budskap som spiller på emosjoner. Nær tilknytning til klimasaken kan føre

til at noen føler mer ansvarshandling, ifølge Nakkerud.

– Det varierer hvor tilbøyelige

VISSTE DU?

Nordmenn er blant de som flyr mest i Europa. Vi flyr fire ganger så mye som svenskene, og norske innenriksstrekninger er blant de aller mest trafikkerte i Europa
Kilde: Eurostat

vi er til å føle på skam og skyldfølelse for de store spørsmålene. De som jobber tett med klimaendringene har lettere for å få aktivert den tilbøyeligheten.

I likhet med Jerstad og Arnold mener Nakkerud at det er en tydelig forventning om at man skal reise til utlandet som forsker.

– Når man skriver søknader hører jeg flere si at det er press på å reise. Det er nesten obligatorisk, og du får ikke midler hvis du ikke skal reise. Man blir *pushet* på internasjonalisering.

– **Må systemendring til**

Selv om Jerstad gjennomgikk en livsstilsendring på grunn av flyskammen, og tror personlige valg hjelper, mener hun ikke at det nødvendigvis er en effektiv løsning på klimaproblemene.

– Det opplevdes ekstra dumt i

min stilling å skulle fly så mye ettersom jeg er klimaforsker, men jeg synes ikke det er en effektiv systemløsning. Personlige valg alene løser ikke klimakrisen, der må det også systemendringer til.

Dessuten mener hun at kunnskapsproduksjonen i hennes forskningsområde gikk for sakte sammenlignet med trusselbildet.

– Klimaendringene er ganske godt kartlagt allerede. Det er begrenset hva en artikkel kan bidra med, og det tar ofte flere måneder å produsere én, sier Jerstad. Hun presiserer at dette

i større grad gjelder hennes eget felt, og at forskning på for eksempel karbonfangst har større nytte.

– *Er det en sjanse for at du kommer til å gå tilbake til akademikeryrket?*

– Ja, hvis vi løser klimakrisen!

universitas@universitas.no

Vi har først og fremst en moralsk forpliktelse overfor miljøet

Emma Arnold, postdoktor ved institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved UiO

Klimaskyld: Erik Nakkerud forsker på psykologiske aspekter ved klimaendringene.

UNIVERSITAS

Vil du jobbe i Norges største studentavis?

UTTEGNERE

Har du estetisk sans? Leser du Universitas og tenker over hvordan designet kunne vært bedre? Perfekt! Universitas søker nemlig nye uttegnere. Du vil ha ansvar for å tegne ut saker levert fra journalister sammen med resten av desken. Tidligere erfaring fra avis eller lignende er en fordel, men ingen betingelse. Det er viktigere at du har vilje til å stå på samt at du har gode ideer til hvordan vi kan gjøre avisen bedre. Du må derimot ha et blikk for god layout og ha noe kjennskap til InDesign og Photoshop.

Spørsmål om stillingen rettes til desksjef Aleksander Naug:
aleksander@madebyaleks.no
473 80 532

Arbeidet er honorert og lar seg kombinere med studier.
Søknad, CV og arbeidsprøver sendes til aleksander@madebyaleks.no
Aktuelle kandidater kontaktes fortløpende

SØKNADSFRIST 1. NOVEMBER 2019

LES MER PÅ WWW.UNIVERSITAS.NO

TEKNISK
MUSEUM
nasjonalt medisinsk museum

MEDISINSKE ROM
SCHIZOFRENI
& DIAGNOSENS MAK
29. OKTOBER KL. 18.00-21.00

HVORDAN SKAL VI FORSTÅ OG BEHANDLE SCHIZOFRENI?

Bli med inn i museets samtalerom, hvor vi utforsker uavklarte spørsmål knyttet til diagnostisering, behandling og makt i medisin og samfunn.

Gratis inngang. Åpent for alle.

Illustrasjon: Espen Friberg

Kun 12 min. fra Oslo S til Kjelsåsveien 143

tekniskmuseum.no

Helhet: Professor i samfunnsgeografi Karen O'Brien mener det er viktig at studentene ser hvordan det de driver med på instituttene henger sammen med verden.

UIO-PROFESSORER: — For lite miljø på exphil-pensum

Flere UiO-professorer ønsker seg mer om klimakrisen på Exphil-pensum, men blant filosofene er meningene delte.

Exphil

tekst og foto Øyvind Aukrust

— Exphil skal være et grunnlag for resten av utdanningen din. Når vi står overfor miljøutfordringene vi har burde vi som universitetet tenke: Hvordan bidrar vi nå? Hva må universitetet gjøre? Hvordan utdanner vi våre studenter til å være med og sikre oss alle en bedre verden?, sier Sidsel Roalkvam, leder ved Senter for utvikling og miljø (SUM).

Roalkvam er en av flere ansatte ved Universitetet i Oslo (UiO) som har gått sammen i gruppen Grønt UiO, for å diskutere hvordan klima og miljø kan løstes høyere på agendaen. Ett av forslagene som har blitt tatt opp i gruppen, er å gjøre miljø til en større del av exphil-pensum.

Hun tror at hvis ikke UiO gjør forandringer nå, vil «Thunberg-

generasjonen» forlange endringer. Samtidig understreker hun at alle fagmiljøer må ha frihet til å legge opp et pensum som de mener at er faglig relevant, og beholde sin akademiske frihet.

— Vi skal ikke bli en «FN-think tank», men vi må forholde oss til verden.

Sidsel Roalkvam
leder ved Senter for utvikling og miljø

Tverrfaglig tankegang

Foruten Roalkvam består gruppen blant annet av professor i biologi Dag O. Hessen og pro-

Dag O. Hessen
professor i biologi

fessor i samfunnsgeografi Karen O'Brien.

— I tillegg til å være det åpenbart største problemet menneskene står overfor, med store etiske implikasjoner, berører miljøproblemer mange aspekter ved exphil-pensumet. Exphil bør ta opp viktige problemstillinger i samfunnet, sier Hessen.

O'Brien mener det er viktig at studenter lærer å se det de driver med på sine institutter i en større sammenheng, og at exphil kan bidra til mer refleksjon omkring det.

— Hvordan vi forstår verden har betydning for hvilke løsninger vi velger. Derfor er det viktig at vi tenker tverrfaglig, og at studentene lærer å forstå helheten, sier hun.

Miljøetikk

Blant filosofene ved UiO er meningene delte. Filosofiprofessor Ingvild Torsen jobber for tiden med omlegging av pensum på exphil. Hun er klar på at exphil sin funksjon ikke primært skal være å sette miljø på agendaen.

— Når noen identifiserer ett eller annet de mener er problemet med dagens studenter, mener de gjerne at det må inn på exphil-pensum, enten det er statistikk, kritisk tenkning, kvinnelige filosofer eller miljøbevissthet, påpeker hun.

Torsen vektlegger at hvis et tema som miljø får mye større plass på pensum, må noe annet viktig kuttes.

— Vi er et lite emne som allerede er kuttet veldig, og vi kommer til å fortsette å ha miljøetikk på pensum. Men det er helt utenfor mandatet vårt at vi skal løse dette problemet. Vi gjør noe ved at det i hvert fall er et tema.

Torsen forteller at fra høsten 2020 vil det være to originaltekster om miljø, og en innledende tekst på pensum. I dag leser studentene en tekst om miljøetikk av filosofen Peter Singer.

— Forventingene blir ikke møtt

Arne Johan Vetlesen, som er professor ved samme fakultet, er ikke selv medlem av Grønt UiO, men gir sin fulle støtte til forslaget deres. Han mener studentene stadig blir mer interessert i å lære om miljø, og at det bør få konsekvenser.

Arne Johan Vetlesen
professor i filosofi

— Sønn undervisningen i exphil er i dag vil ikke forventningen bli møtt i det hele tatt, sier han, og etterlyser en tydelig prioritering.

— Hvis de skal lese kanskje 20–30 filosofer, vil jo jeg tenke at det er for lite når to tekster handler om miljø. Det er en endring på detaljnivå nærmest. Det må være

Fortsetter satsingen på Honours

Finansiering

tekst Sunniva Bjerkaas og Jantra Hollum

Universitetet i Oslo (UiO) ber regjeringen om ti millioner kroner til Honours-programmet i budsjettforslaget for 2021.

– Det er ingen tvil om at vi ønsker å fortsette satsingen på Honours-programmet, sier prorektor Gro Bjørnerud Mo til Universitas.

Vil utvide

– I fjor fikk ikke UiO pengene dere ba om fra regjeringen. Mener dere at forutsetningene for å få støtte har endret seg siden den gang?

– Vi ser at programmet fungerer godt og vekker stor interesse hos både studenter og arbeidsgivere. Samtidig så vi at statsråden applauderte vårt initiativ i høst. Dette mener vi bør følges opp også med finansiering til å fortsette programmet og å utvikle det videre.

– På hvilken måte anser dere at programmet kommer alle studentene til gode, og ikke bare de som selv går på programmet?

– Gjennom programmet utvikler vi nye modeller for undervisning som kan videreføres til større emner senere. For eksempel vil alle humaniora-studentene få en innføring i humanistisk programmering høsten 2020 og erfaringene fra dette vil gå inn i utviklingen av tilsvarende emner for humaniora-studenter også utenfor programmet.

UiO ønsker etterhvert å utvide bachelorprogrammet, både ved å utvide antall studenter i de studieretningene de har i dag, og ved å utvide programmet mot flere disipliner, forteller Bjørnerud Mo. De vurderer også å utvikle programmer på masternivå.

NSO er uenig

Norsk Studentorganisasjon (NSO) har tatt et veldig tydelig standpunkt i denne saken fra starten.

– Vi ser fortsatt helst at et Honours-program ikke skal eksistere, sier Marte Øien, leder av NSO.

– Det er klart at hvis man ikke har finansiering til å drive et studieprogram, så er vår løsning at da legger man ned det studieprogrammet.

– Kan det tenkes at det er bedre at midlene til Honours-programmet blir hentet fra friske midler fra regjeringen, enn at UiO må gjøre som i fjor, og hente pengene fra budsjettet til fakultetene?

– Vi ser den, men vårt enkle svar på det er at skal man få midler fra regjeringen så skal det komme alle studentene til gode, og ikke kun et fåtall. Så vi mener det er helt feil at de skal få de midlene de søker om nå, sier Øien og legger til:

– Det er klart at om de har penger til å ha dette studieprogrammet så må de jo ta det fra finansiering de har fra før av, men ikke på en sånn måte at det svekker andre studenter tilbud.

universitas@universitas.no

noe som monner mye mer.

Han mener at filosofi om miljø bør prioriteres framfor eldre filosofi.

– Vi kan ikke forvente at Platon, Aristoteles eller Kant har satt miljø veldig på dagsorden, så det må nok innebære at noen av de eldre bidragene reduseres for å gi plass til nyere bidrag, sier han, og understreker at han ikke mener det er noe godt poeng at mange har ønsker for exphil-pensumet.

– Det er jo klart at man ikke kan etterkomme alle mulige slags ønsker, men jeg vil legge til at miljø er ikke bare en av mange saker som noen er opp-tatt av.

– Faget er abstrakt

Blant de som tidligere har jobbet for å løfte miljø på agendaen ved UiO, er den studentpolitiske listen Grønn Liste. Tidligere i år foreslo de at det skulle opprettes et emne om miljø som alle studenter må ta, men dette ble nedstemt i Studentparlamentet under handlingsplanseminaret deres.

– Det er åpenbart en

generell mangel på kunnskap om miljøspørsmål, og etiske spørsmål knyttet til det, sier leder for Grønn Liste, Aksel Klanderud.

– Mange føler at faget er veldig abstrakt, slik det er i dag. Det er viktig at folk kjenner seg igjen og skjønner hvorfor kunnskapen er nyttig.

Vil ikke blande seg

Rektor ved UiO, Svein Stølen, mener det er viktig at hvert fagmiljø får gjøre sine egne faglige vurderinger, og slipper faglig innblanding fra sentralt hold.

– Som rektor er jeg tilbakeholden med å blande meg, sier Stølen, men understreker at saken er viktig.

– Når vi nå har skrevet forslag til ny strategi, har vi samfunnsutfordringene høyt på dagsorden. Klima er soleklart en av dem, så det er soleklart at det er viktig at våre studenter evner å sette sitt fag i en samfunnsmessig kontekst.

universitas@universitas.no

Oslos Ledende Masters Messe

📅 29. oktober 2019

🕒 15:00 - 19:30

📍 Thon Conference Universitetsgaten

Skoler som inkluderer blant annet:

University of St. Gallen, Durham University, Católica Lisbon Business and Economics, University of Bath, Cass Business School, Bocconi University, IE Business School, Hult International Business School, ESIC -Business & Marketing School, City University of Hong Kong og mange flere...

Hvorfor delta?

- Møte ansikt til ansikt med inntaksansvarlige for noen av verdens beste universitet
- Delta på seminarer og workshops
- Eksklusive stipend med en verdi av 1.7 millioner dollar!
- Gratis QS Top Grad School guide til de første 100 deltakerne
- Sjanse til å vinne en Google Home

Registrer deg gratis nå:
www.TopUniversities.com/Universitas

organisert av

KULTUR

kulturredaktør: **Maria Store**
mariastore97@gmail.com 415 82 126

Den urbane ørken- vand- ring

En lang, svartkledd orm snor seg gjennom Oslo sentrum i protest mot det moderne slaveriet. Lørdag gikk Walk For Freedom 2019 av stabelen.

Aktivism

tekst Aksel Rogstad
foto Charlotte Førde Skomsøy

En demonstrasjon utenom det vanlige: Walk For Freedom består av en lang rekke mørkt antrukket aksjonister, hvor ingen sier et ord.

– Vi går svartkledd i en taus, rett linje for å bli lagt merke til som en ukonvensjonell og gjenkjennelig aksjon. Det er viktig med det helhetlige uttrykket vårt, sier Sanan Weststeyn. Ved siden av å være frivillig en gang i uken for arrangøren A21, studerer hun sosialantropologi på Universitetet i Oslo.

For både deltakere og arrangører er det ikke tvil om at det moderne slaveriet er blant vår tids viktigste utfordringer å løse:

– Jeg har lyst til å bruke min frihet til å kjempe for andre sin frihet. Jeg kan ikke snu ryggen til denne urettferdigheten som millioner av mennesker blir utsatt for, sier Hannah Elise Fjellheim, frivillig medarbeider og student ved Norges idrettshøgskole. Deltaker på markeringen Kristoffer Ulstein, som studerer ved VID vitenskapelige høg-

skole, er mener at «vi har alle et samfunnsansvar for ikke å bygge opp under det moderne slaveriet».

– Jeg kan ikke lukke øynene og ignorere det når jeg er bevisst på hva som skjer. Hver og en av de over 40 millioner slaveene i verden er sønner, døtre, søstre, brødre. Virkelige personer som deg og meg, sier Weststeyn.

Bevisstgjøring

Himmelen åpnet slusene lørdag ettermiddag, men det var ikke nok for å slukke ildsjelene som deltok på Walk For Freedom 2019. Oslo var blant 14 byer i Norge som stilte opp.

Utviklingsminister Dag-Inge Ulstein deltok på markeringen.

– Jeg oppfordrer alle til å bidra for å bekjempe moderne slaveri. Du må aldri tenke at det du gjør ikke nytter, proklamerte han før selve aksjonen.

Til tross for at menneskehandel antas å være en kriminell industri som tjener 150 milliarder dollar hvert år, mister ikke aktivistene mo-

Slaveriet tok aldri slutt, det har bare tatt nye former. Det handler om folk som blir fratatt hele sin verdi, og det er en menneskerettighet å være fri

Hannah Elise Fjellheim, frivillig medarbeider og student ved Norges idrettshøgskole

tet.

– Så lenge vi kan hjelpe enkeltindivider ut av det moderne slaveriet, må vi jobbe for det. At et problem virker stort, er ikke et argument for å ikke arbeide mot en løsning, sier Ulstein.

– Det moderne slaveriet består av alle typer frihetsfrarøvelse, enten det skulle være tvangsarbeid, sexslaveri, gjeldsslaveri, barnesoldater eller andre inhumane livssituasjoner. Du ser det ikke med mindre du er bevisst på det, og det er derfor det er så viktig med denne bevisstgjøringen, sier Weststeyn.

Solidaritet

– Det er lett å tenke at det ikke angår deg, men det er like lett å se for deg at du selv blir født inn i det moderne slaveriet, sier Fjellheim. Ifølge A21 er rundt 40 millioner mennesker fanget i slaveri.

– Det er definitivt mulig å få slutt på det moderne slaveriet. Vi er mer ressurssterke enn vi har vært noen gang. Flere og flere anerkjenner dette som et stort problem, og det begynner å gjenspeile seg i politikken, sier en optimistisk Weststeyn.

Markeringen åpnet ballet på Universitetsplassen, før den dro oppmerksomhet ved å bevege seg som en linje mellom Slotet og Stortinget.

– Det er stort for oss å se alle som møtte opp i dag. Informasjon om menneskehandel er noe som tydelig berører folk, sier Lovisa Njord Johansson, daglig leder i A21, i en pressemelding.

– Moderne slavearbeid kan være veldig usynlig for det utrente øyet. Jeg engasjerer meg fordi jeg er blitt eksponert for en skremmende realitet, som jeg ikke kan lukke øynene for. Jeg hørte aldri om dette på skolen, eller andre steder. Det er mange organisasjoner og saker en kan engasjere seg i, som gjør mye bra, men akkurat denne saken traff meg midt i hjertet, sier Kristoffer Ulstein.

kulturredaksjonen@universitas.no

Walk For Freedom

+ Årlig markering mot menneskehandel og moderne slaveri

+ Arrangert av den globale organisasjonen A21

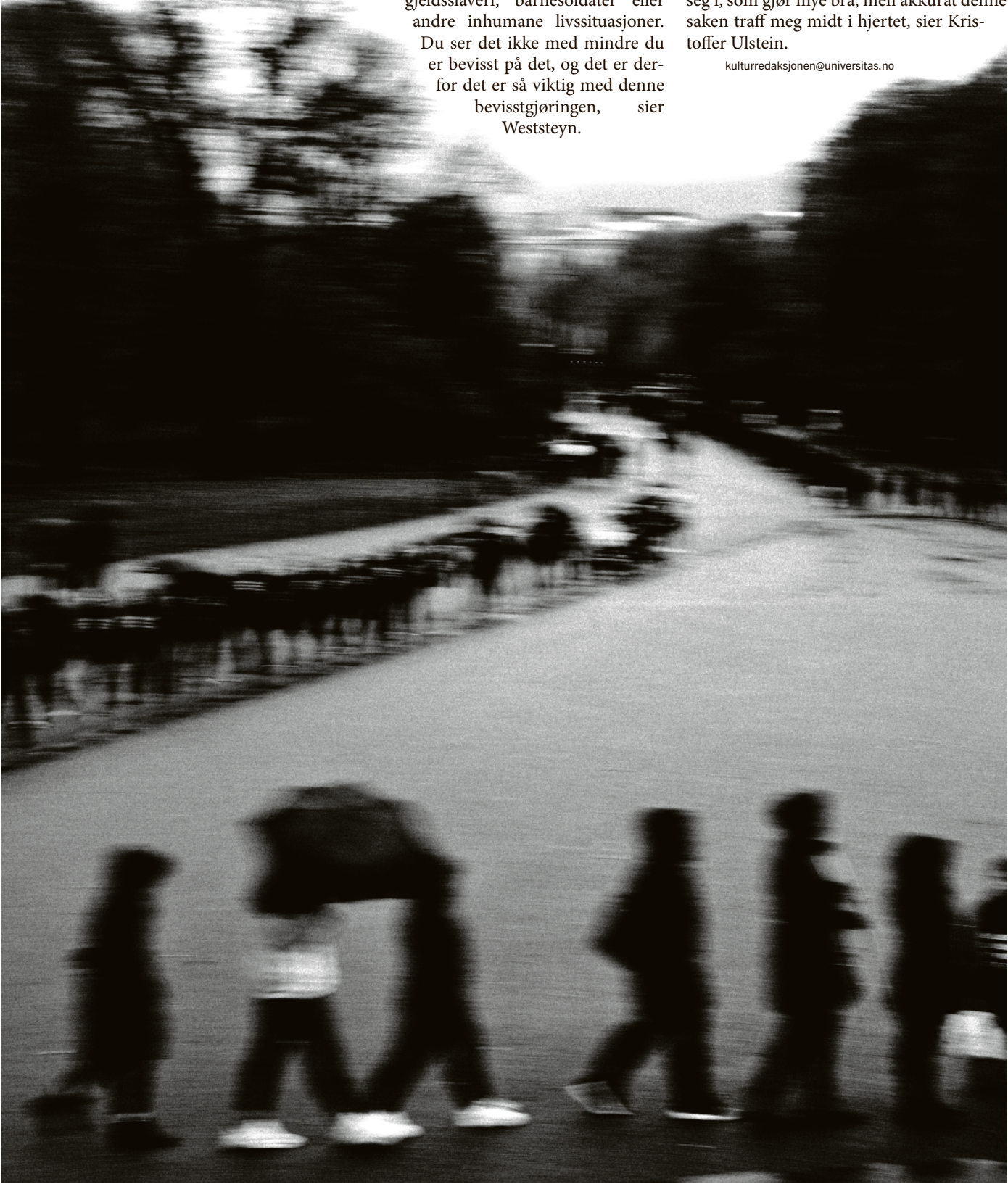
+ Fant sted i over 500 byer i mer enn 50 land

+ Ble 19. oktober arrangert for sjettede gang i Norge

+ Moderne slaveri er en betegnelse på mennesker som blir fratatt friheten og retten til å bestemme over eget liv, gjennom for eksempel tvangs- og gjeldsarbeid, grovt barnearbeid eller menneskehandel

Moderne slavearbeid kan være veldig usynlig for det utrente øyet

Kristoffer Ulstein, deltaker på Walk For Freedom 2019 og student ved VID vitenskapelige høgskole

Urettferdighet: – Jeg har lyst til å bruke min frihet til å kjempe for andre sin frihet, sier Hannah Elise Fjellheim, student og deltaker på demonstrasjonen.

MIN STUDIETID

Sportsspråk på Stortingsbanen

Morgenkaffer, fotballnerding og politisk engasjement preget Mina Finstad Bergs studietid. Nå jobber hun som fotballekspert i TV 2 Sporten.

Akademisk fotball

tekst Endre Uglestad Aas
foto Odin Drønen

Mina Finstad Berg (29) er ingen vanlig fotballekspert. Trolig er hun den eneste masterkandidaten fra Det humanistiske fakultet (HF) ved Universitetet i Oslo som valgte bort en mulig akademisk karriere for å satse på fotballen. Politiker kunne hun også blitt, som tidligere sentralstyremedlem i Sosialistisk Ungdom og politisk rådgiver på Stortinget. Nå lever hun av å se på, snakke og blogge om fotball – en drømmejobb for alle fotballidioter der ute.

– Jeg tror ikke en master i språkvitenskap er det beste utgangspunktet for dem som ønsker å bli fotballekspert, sier Berg som siden sommeren 2018 har vært fast i inventar i TV2 Sportens Premier og Champions League sendinger.

I masteren analyserte hun bruken av uparlamentarisk språk på Stortinget, og mener å finne paralleller mellom fotballspråket og retorikken i Stortingssalen.

– Sportsspråket er veldig fascinerende, fargerikt og nyskapende, men kan også bli klisjefullt. Både sportsspråket og det politiske språket er språk som liker store ord som gjerne får frem ytterpunktene i en sak: Noe er enten skandaløst eller briljant, sier Berg engasjert og legger til at ord kan miste sin verdi hvis de brukes for mye.

– Hvis alt er «genialt» eller «katastrofe» har vi brukt opp de store ordene når noe virkelig spektakulært skjer.

Store ord er derimot ikke nødvendig for å beskrive Bergs studietid, som må karakteriseres som ganske alminnelig. Selvdisciplin ble et viktig stikkord for å få hverdagen til å gå rundt.

– Jeg var en student som hadde veldig mye å gjøre. Derfor var det viktig med god disiplin. Egentlig er jeg et voldsomt B-menneske, og kunne lett falt inn i en lei rytme med ingen obligatoriske forelesninger. Dette hadde jeg imidlertid ikke tid til, for ettermiddagene trengte jeg til verv og å se på fotball. Studiedagen var dermed noe jeg måtte betrakte som en vanlig ni til fire-jobb.

For alle studenter som sliter med å karre seg opp om morgenen har hun følgende råd:

– Avtal så mange morgenkaffer som mulig! Dermed tvinger man seg selv til å stå opp. Da var det ikke bare meg det gikk ut over om jeg kom for sent.

Etter å ha «nerdet» fotball i mange år i ulike internettforum, fikk hun sommeren 2017 tilbud om å bli med i TV2s studio under oppladningen til sesongstarten i den engelske eliteserien. Siden da har det bokstavelig talt ballet på seg, og Berg har nå en viktig stemme i Medie-Norges kanskje mest mannsdominerte bransje. Selv tror hun det i dag er mye enklere for kvinner å uttale seg om fotball på tv, enn hva det var tidligere.

– Jeg tror det har blitt veldig mye lettere bare de siste fire-fem årene. Der de første fikk fryktelig mye dritt i sosiale medier, får jeg nesten ikke noe av dette. Det hender folk synes jeg er en idiot, men det gjelder alle som driver med fotball.

Berg tilføyer at hun mottar svært få seksualiserte kommentarer i sosiale medier, og mener dette henger sammen med at andre har gått foran og banet vei. Eksempelvis trekker hun frem tidligere NRK-ekspert Lise Klaveness, som i sin tid ble utsatt for mye hets i sosiale medier.

– Målet er å komme et sted hvor dette ikke lenger er en greie.

Sport og språk: Mina Finstad Berg gikk fra å være språkviter til fotballekspert. Hun ser paralleller mellom sportspråket og det politiske språket.

Jeg tror ikke en master i språkvitenskap er det beste utgangspunktet for dem som ønsker å bli fotballekspert

Mina Finstad Berg, fotballekspert i TV2

Mina Finstad Berg

UTDANNING: Sammensatt bachelor i fransk og nordisk, og master i nordisk språkvitenskap

NÅR: 2009–2016

HVOR: Universitetet i Oslo

AKTUELL MED: Fotballekspert i TV2 Sporten, blogger og Fantasy-Premier League-podcasten

pedagog —
studentene

Send **PS** til **02014**
og bli medlem i dag.
Gratis medlemskap!

— med hjerte for lærerstudenter

Barnehagelærer • Faglærer • Grunnskolelærer • Lektor
Pedagogikk • PPU • Spesialpedagogikk • Yrkesfaglærer

DEBATT

debattredaktør: **Mikkel Ihle Tande**
debatt@universitas.no 988 62 913

KJØR DEBATT Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Rævslikker-romanse

– Alle de som sier at jenter har det så lett på Tinder har ikke vært lubben og med regnbuefarga hår, skriver Maria Lund Krogstad, Under Duskens sex-spaltist. Denne gangen har hun igjen åpnet Tinder på leting etter uforpliktende ligging, men får seg en overraskelse.

– Profiltæksten min på Tinder var på dette tidspunktet en setning om at hvis du vil putte en unge i meg kan du swipe til venstre. Min utkårede velger å gå for replikken «Jeg kan godt putte noe annet i deg, med samtykke så klart». Dette er en sjekke-

replikk jeg har fått høre mye, som er hinsides uoriginal, men delen om samtykke gjør at jeg lar det gå.

For en gentleman! Hvem skulle trodd at samtykkesjarmøren faktisk endte opp med å ikke spørre før han stakk kroppens raskeste muskel inn i... rasshølet til regnbuepiken.

— Det er i det øyeblikket jeg forventer pikk i fitta, men i stedet får en tunge i rumpehullet, at jeg skjønner at det jeg leste som spøk på Tinder virkelig ikke er det. Eating ass, det er han genuint into. Faen, altså.

Dumme, hvite menn

«Hvordan snakke til hvite gamle gubber om klima» er tittelen på en tekst av Kristin Knutsen i Agder-avisen Unikum.

– Retorikken Trump bruker mot Thunberg er ikke noe nytt i klimadebatten. Generasjonsskillet i denne debatten har ført klimastreikerens uttalelser ofte blir møtt med «klapp på hodet» eller «de voksne skal ta hånd om dette»-retorikk.

Hovedeksempelet er altså riktignok en gammel mann, men som vitterlig er oransje,

ikke hvit. De andre eksemplene er Erna Solberg (hvit, men dame) og Røe Isaksen (hvit mann, men ikke gammel).

– Når unge kommer med saklige argumenter om klima, er det som om hvite menn over 50 ikke greier å håndtere dem. De går rett i forsvarsmodus og møter argumentene med personangrep eller hersketeknikker.

Oppskriften på klimakrisen er altså å bekjempe hersketeknikker med hersketeknikker. Takk!

Ukas tweets:

mektigtrollmann @mektigtrollmann

typiske motsetninger: kaldt - varmt høyt - lavt lyst - mørkt arbeidsliv - humaniora glede - sorg

Twitter - opplysende informasjon

Fia @fiafalafel

Det er en pappa på bussen som holder rundt sin veldig veldig berusede sønn og forteller han at de skal fikse dette. Hjertet mitt knuser så sykt.

Jeg er glad faren min hadde bil da jeg var 18!

ForsbergTM @forsberg

Burde vært annullert, men det var riktig å ikke annullere det. Schrödingers mål.

VAR en god idé i teorien, suger i praksis

Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas?
Send innlegget ditt på e-post til **debatt@universitas.no**

Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

Er NSO-medlemskapet grunnlovsstridig?

Studentdemokrati

Terje Hovet Horpestad, leder Moderat Liste UiO

I kjølvannet av tildelingsmøtet i Velferdstinget i Oslo og Akershus er som vanlig mange misfornøyde. Mange studentorganisasjoner mener de har fått for lite, og at tilskuddsrammen må økes. Få snakker imidlertid om at pengene som blir tildelt kommer fra semesteravgiften. Når man øker tilskudsrammen så tar man altså pengene fra andre semesteravgiftsfinansierte studentvelferdsgoder. Da blir det fort problematisk å skrike om økte tilskuddsrammer, når det betyr mindre midler til for eksempel SiO Helse. Derfor har enkelte ønsket å øke semesteravgiften. Men hvorfor skal den enkelte student tvinges til en trangere økonomi når det finnes en annen løsning som hadde frigjort opp mot 4 millioner av midlene fra semesteravgiften?

Hvert år betaler nemlig SiO studentdemokratiens medlemskap i NSO med studentenes semesteravgift. NSO er en organisasjon hvor medlemmene ikke er studenter som enkeltpersoner, men de ulike studentdemokratiene (for eksempel Studentparla-

mentet ved UiO). Det er en interesseorganisasjon som jobber politisk opp mot statsmyndighetene. Imidlertid har svært få studenter hørt om organisasjonen, som likevel tar beslutninger på vegne av alle studenter og krever penger fra alle studenter på utdanningsinstitusjoner tilknyttet SiO gjennom semesteravgiften.

At studentdemokratiene lempet utgiftene over på studentene er problematisk i seg selv. Men det er mer problematisk at studentene ikke har makt over dette. Det er ikke mulig å reservere seg fra å betale det slik det er med SAIH-tieren. Moderat liste mener det er problematisk vi bruker semesteravgiften på å betale for studentdemokratiene sitt medlemskap i NSO. Spesielt når det er stort behov for penger andre steder. Vi stusser også over lovligheten av dette. Det er en menneskerett, nedfelt i grunnlovens § 101 at enhver har rett til å slutte seg til og melde seg ut av foreninger. Dette er ikke ivaretatt slik ordningen er i dag. Moderat liste vil alltid beskytte studentene økonomi og studentvelferd. Vi stiller oss derfor kritisk til i å øke rammebudsjett eller semesteravgiften. Spesielt når store summer av semesteravgiften i dag ikke går tilbake til studentene, men til NSO.

debatt@universitas.no

Ukens sitat:

Hvor vanskelig er det egentlig å treffe doskålen når man spyr? Hvor vanskelig er det egentlig å ikke rive ned panelovner?

Kaia Hauge Nustad, journalist i Studvest ber Bergens studenter ta seg sammen etter at studenthytta vurderes nedlagt grunnet massiv rot og gris.

Kutt vil gjøre funksjonshemmede enda mer syke og fattige

Statsbudsjettet

Maria Karlsen, funkisstudentene

Den 3.10.19 sto det i VG at regjeringen vil ta bort det unge uføre tillegg i AAP for unge under 25 år. Begrunnelsen var å få uføre raskere ut i jobb og utdanning og å få vekk de som snylter på velferdsstaten. Problemet med dette er at det ikke bare rammer de såkalte snylterne, og det rammer dem i hvert fall ikke så hardt som det gjør med de som faktisk er syke. Dette vil gjøre de syke enda sykere og dette er noe som det ser ut som regjeringen ikke har forstått. Forslaget vil resultere i at de som ikke jobber eller studerer har mindre sannsynlighet til å gjøre akkurat dette. De som faktisk jobber eller studerer vil til slutt bli så syke at de må slutte.

Flertallet av funksjonshemmede eller kronisk syke studenter går nettopp på AAP fordi det er den eneste muligheten for inntekt hvis man studerer deltid. Når man studerer deltid med studielån så vil dette bli halvert når man studerer 50 prosent og bli kuttet enda mer når man studerer 33 prosent. Hvis man studerer 50 prosent får man da 4132 kr i måneden ifølge lånekassen sin kalkulator. En fulltidsstudent

får utbetalt 8267 kr i måneden. I tillegg blir ekstrastipendiet man får for å være funksjonshemmet eller kronisk syk også halvert.

Som funksjonshemmet student er jeg oppgitt over regjeringens lite gjennomtenkte arbeidslinje mot funksjonshemmede og kronisk syke. Det føles noen ganger ut som at de tror at diagnoser er bare noen latinske ord på et papir som legen skriver, og som ikke påvirker hverdagen vesentlig. Og det hjelper ikke med et nuddel-kosthold for å bli kvitt utbrentheten. Nei, det vil bare gjøre det enda verre, som de fleste kan regne seg ut til.

Hvis dette vil bli innført frykter jeg at kronisk syke og funksjonshemmede studenter har null sjans til å fullføre høyere utdanning. Dette vil kanskje spare regjeringen på kort sikt, men på lang sikt vil det si at flere trenger habilitering og rehabilitering noe som blir dyrere for regjeringen. Og så klart vil også flere bli sykere enn det de trenger som gjøre og vil gjøre at vi får flere som ikke vil klare å jobbe eller studere. Jeg skjønner at regjeringen vil snylterne til livs, men så lenge vi har et velferdssystem vil da alltid være noen som utnytter systemet. Spørsmålet blir da, hvor mange og hvor nedsatte eller syke funksjonshemmede og personer med kroniske sykdommer må få dårligere livskvalitet for å få vekk snylterne?

debatt@universitas.no

FORSKERINTERVJUET

Starte tidlig: Claudia Lenz mener at å jobbe med barn kan ha stor betydning for forebygging av diskriminerende holdninger.

– Når det oppstår kriser er det etter hvert jødene som får skylden

Gjennom forskning på andre verdenskrig fikk Claudia Lenz interesse for spredning av hat i samfunnet.

Rasisme

tekst Roya Shahibzadeh
foto Gina Grieg Riisnæs

– Det er ikke kultur for å snakke om rasisme i Norge. Det er en mangel på bevissthet og diskurs rundt temaet. Vi har en altfor smal forståelse, hvor vi tenker at det er noe vi ikke trenger å snakke om, sier Claudia Lenz. Hun er tilsatt i et nytt professorat ved MF vitenskapelig høyskole, med fokus på forebygging av rasisme og antisemittisme. Lenz har bakgrunn fra statsvitenskap, men det var gjennom historiepedagogikk hun begynte å interessere seg for hvordan hat sprer seg i samfunnet.

HL-senterets rapport, Holdninger til jøder og muslimer i Norge, som Lenz var med på å lage, viser utviklingen i antisemittiske og muslimfiendtlige holdninger fra 2012. Hun mener det er viktig å tallfeste i hvor stor grad disse holdningene finnes for å kunne forebygge dem. Det er spesielt resultatet om holdninger til muslimer Lenz ser på som bekymringsverdig.

– Vi har ganske skremmende tall når det kommer til muslimfiendtlighet. Samlet sett viser 34,1 prosent av befolkningen utpregede fordommer mot muslimer, og 30 prosent mener at «muslimer ønsker å ta over Europa».

Fra 2012 til 2017 har det ifølge undersøkelsene vært en nedgang i antisemittiske holdninger, men blant den jødiske befolkningen er ikke oppfatningen den samme.

– De opplever at det går den andre veien, og de føler seg mer utsatt enn før. Det er viktig å ta høyde for når vi ser at det gjennomføres voldelige angrep.

Rasismen tar nye former

Muslimfiendtlighet har mange aspekter av kolonial rasisme, mener Lenz.

– Forestillinger om muslimer handler ofte om at de ikke har kommet på samme nivå som hvite, kristne nordmenn når det gjelder kvinnesyn, likestilling og vold. Det er en forestilling av en voldelig og arkaisk religion.

Selv om Lenz skal jobbe med forebygging av både rasisme og antisemittisme, påstår hun at de to fenomenene utspiller seg på forskjellige måter. Antisemittismen knyttes ofte opp mot konspirasjonsteorier hvor jødene tilskrives mye makt, mens rasisme handler om under-legenhet av andre grupper.

– Når det oppstår kriser er det etter hvert jødene som får skylden. I Ungarn, blant annet, har Viktor Orban uttrykt at George Soros (amerikansk finansmann med jødisk opphav, journ. anm) står bak flyktningkrisen.

Likevel begynner muslimfiendtlig retorikk å likne mer på antisemittisme, hvor man har konspirasjonsteorier om islamisering og Eurabia, en teori om at muslimer og arabere kommer til å overta Europa, forklarer Lenz.

For å kunne gjøre seg opp et bilde av hvordan rasisme og antisemittisme utspiller seg i dag, mener Lenz at man må se på historien til et land. Hun viser blant annet til aviser man har funnet fra okkupasjonstiden under andre verdenskrig, som er gjennomsyret med antisemittisk retorikk.

– Dette er ikke i samsvar med det norske selvbildet, men det var helt normalisert. Alt fra slengkommentarer til grov antisemittisme.

Norges historie med den transatlantiske slavehandelen må også diskuteres i samtaler om rasisme, synes hun.

– Vi har trekk av kolonial tankegang og rasisme som vi deler med mange andre land.

Forebygging begynner tidlig

Det blir også viktigere å se på hvordan spredningen av høyreekstreme miljøer på nett påvirker hvordan rasisme og antisemittisme fungerer i samfunnet i dag.

– Det blir en ny type forbindelser som ikke hadde

eksistert eller blitt fanget opp uten internett. Internettet gir ganske god grobunn for det vi kaller ekkokammeret. Høyreekstreme miljøer hisser hverandre opp over nettet, og det opprettes globale nettverk, sier Lenz.

For å kunne forebygge utviklingen av rasistiske og antisemittiske holdninger, er det viktig å

sette i gang tidlig. Ifølge Lenz kan det å jobbe med barn ha stor betydning.

– Å jobbe med barn har stor betydning i forebygging av diskriminerende holdninger. Familien er en viktig sosialiseringssaktør, men barn bruker mye tid i barnehage og skole. Det er viktig å ta tak i de områdene også. Det er lang tradisjon av arbeid med mangfold. Alt som handler om å bygge demokrati er implisitt arbeid mot diskriminering. Men det er viktig å ha et eksplisitt fokus på det også, ikke minst i det læreren gjør.

Claudia Lenz, professor i forebygging av rasisme og antisemittisme.

ANMELDELSER

anmelderredaktør: **Mylena Kifle**
anmeldelser@universitas.no 974 83 042

Konsert:

Gull og grønne skoger

Gold Celeste

Hvor: **Krøsset**

Når: **18. oktober**

Gold Celeste tar seg friheter og leverer gjennomført psykedlisk poprock, dansing og lekenhet i skjønn forening.

Gold Celeste er ikke et band med dårlig tid. De ser ut til å gi blanke F i bransjenormer og forventinger som har slukt store deler av musikkverden. Etter debuten i 2015 har fire stille år passert, men nå har psychrock-bandet kommet ut av hiet sitt med andreplaten «The Gentle Maverick».

Den opprinnelige trio, som omtales som «Norges psykedeliske fanebærer», stiller mannsterke på Krøsset med seks musikere på scenen. Det er himla deilig å se et band som prioriterer livesettet sitt og som investerer i musikere. Denne investeringen skal Gold Celeste se ut til å høste fruktene av.

Ved første øyekast kan hele konseptet virke litt påtatt. Nærmest alle i bandet er langhåret, ikledd Hawaii-skjorter og slitte Vans, omringet av lys fra en billig discolampe. I et forsøk på å være autentisk, kan mange band ende opp med nettopp det motsatte: Å framstå som en billig kopi i sitt forsøk på å gjenskape stilen til en bestemt tidsepoke. Jeg takker heller ja til en dårlig produsert russelåt, enn fire Oslo-gutter som etterligner Pink Floyd. Uansett hvor mye de måtte ha øvd på gitorsoloene sine.

Gold Celeste er derimot ingen billig kopi. Tvert imot så er Gold Celeste et band som fremfor alt investerer i selve musikken. Bandet representerer en etterlengtet lekenhet, og uten at de kanskje mener det, oppleves de også som en motpol til en stor og pengedrevet musikkbransje.

FOTO: IVER DALAND ÅSE

Ektefølt: Bandet Gold Celeste lager god stemning og drar med seg publikum gjennom jamming og lekenhet på scenen.

Musikalsk beveger Gold Celeste seg fra groovy pop-riff, gjennom psykedelisk rock hvor sounden av wah-pedalen er fremtredende og til sist ender opp i en progga friimprovisasjon. De tar seg gjennomgående friheten til å jamme, og bandets samarbeid og lekenhet er helt åpenbar. Et godt eksempel er når bandet framfører låta «Annunaki». Keyboardisten tar frem tverrfloyta, det slås på bongotrommer og gitarist Eirik Fidjeland serverer deilige soloer i progga stil. Dette til et begeistret publikum som slipper seg løs og hengir seg til dansen.

Bandmedlemmene danser i fellesskap med publikum, og klarer godt å illustrere hvordan en konsert skal foregå. De tar seg musikalske friheter og kan til og med by på overraskelser som når de covrer den legendariske «Move On Up» av Curtis Mayfield. De beveger seg stadig utenfor de faste rammene og løfter låtene til et nytt nivå. Gold Celeste er en sjelden perle av et band, som man fremfor alt burde prioritere å se live.

Synnøve Berg Meisingset
anmeldelser@universitas.no

Film:

Sånn ja, Sonja!

Spionen er en herlig og harry sjangerfilm basert på livet til en norsk krigshelt.

Liker du lærjakker som knirker, sigarettøyk og dyre drinker? Liker du brev på avveie, het stemning og liksomkompliserte gåter? Dersom svaret ditt er ja på mer enn tre av disse punktene er *Spionen* en film for deg.

Spionen er løst basert på livet til den norske filmstjernen Sonja Wigert, og hennes virke som dobbeltspion under okkupasjonen av Norge. Sonja var Norges største filmstjerne på 30- og 40-tallet, og fikk således unik tilgang til både Reichskommisar Terboven og hippe teaterscener i Stockholm. Derfor ville både de allierte og nazistene gjerne ha henne som spion. Hun valgte de allierte. Både bror og far var motstandsmenn, og *Spionen* er langt på vei en film som handler om Sonjas vilje til å gi slipp på både vennskap og fremtidig karriere for å hjelpe sin far, som var fanget på Grini.

Heldigvis gjør ikke regissør Jens Jonsson den tabben som

«Spionen»

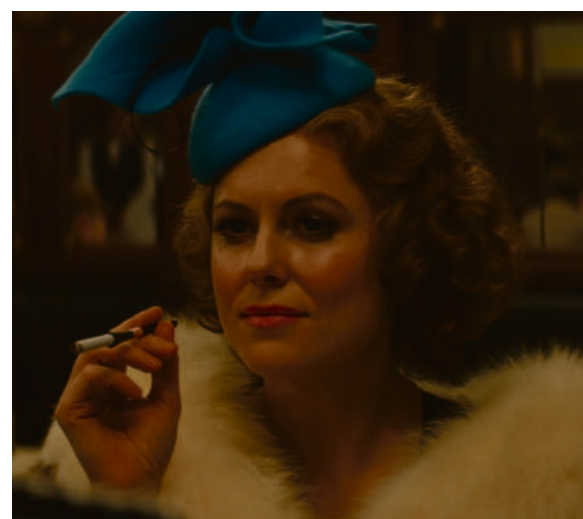
Med: **Ingrid Bolsø Berdal, Rolf Lassgård, Alexander Scheer, m.fl.**

Regi: **Jens Jonsson**

så mange andre gjør, og så mange anmeldere henger seg opp i. Han lager ikke en historie om Sonja Wigert. Han skaper nemlig en fortelling som ligner hvordan britiske spionfilmer fra 60-tallet ville fremstilt Sonja Wigert. Grepet er lurt. Ikke bare for å unngå diskusjon om historiske fakta, men også fordi det blir veldig god underholdning.

Sex, drinker, luksus og krig er bakteppet for denne spionthrilleren. Ingrid Bolsø Berdal spiller Sonja med en lekende lett og glimrende fremtoning. Hun veksler lett mellom norsk, svensk, engelsk og tysk, og bærer mange av scenene frem ved å få med betrakteren på laget. Når Bolsø spiller lekker ovenfor Reichskommissar Terboven gjør hun det kunststykket å være forførende, men samtidig få publikum med på at hun gjør seg lekker fordi hun vil oppnå noe. Når hun i tillegg synes å være fascinert av Terboven er det noe som blir fullt forståelig for publikum.

Den eneste som går Bolsø Berdal en høy gang er svensken Rolf Lassgård, mest kjent fra Wallander-filmene. Den store svensken spiller en autoritær Säpo-agent som rekrut-

terer Sonja, og han rekrutterer med en kraft som får en til å håpe at han kan spille i den neste *Hamilton*-filmen.

Filmingen og produksjonen i *Spionen* osrer av kvalitet. Kostymene, lokasjoner og klipping glir fint inn i spionthriller sjangeren. Dette er kanskje ikke filmen for de som går på kino for å se en heidundrandes heltehistorie, og det er heller ikke filmen for den fintfølede som ønsker mer fakta. Dersom du er i mellomstykktet som liker en spennende historie fylt med intriger, lekre menn, damer med pelskrager og sigarettøyk inne på Skaugum, kan det være vel verdt et kinobesøk.

Kristoffer Solberg
anmeldelser@universitas.no

Bok:

Rusa på fakta

Meningen med rus

Forfatter: Øystein Skjelaaen

Sjanger: Populærvitenskap

Forlag: Res publica

Meningen med rus er lettlest og opplysende nok til å overbevise trangsynte lesere, men det spørs om den blir lest av de som trenger kunnskapen mest.

Forsker ved Folkehelseinstituttet, Øystein Skjelaaen, forsøker med sin nyeste bok å forklare hvilken mening rusen har, for samfunnet, for rekreasjonelle brukere og for rusavhengige. Dette oppnår han gjennom en meget lettlest bok, som veksler mellom en nesten novelleaktiv fortellerstil og balansert faktapresentasjon. Kapitlene åpnes med fiktive historier, som likefullt beskriver virkeligheten temmelig nøyaktig. De handler om kollegaene som bruker fredagspilsen som et ritual for belønning og samhold, om heroinisten som desperat forsøker å dempe sine smerter og om vennegjengen som foretrekker å dra på hyttetur for å bruke MDMA og cannabis fremfor å drikke alkohol på byen. Deretter setter Skjelaaen de ulike typene rusbruk i kontekst, gjennom å forklare hvilken mening som tilskrives rusen av brukerne selv og av samfunnet rundt.

Mye plass vies alkoholen, noe som er naturlig med tanke på stoffets sentrale plass i kulturen, men også fordi Skjelaaen skrev sin doktorgrad om øldrikking på pub om morgenen. Dette fenomenet skaper mange muligheter for interessante betraktninger, og det er her boka er på sitt mest originale. I løpet av hele boka henvises det hyppig til relevant forskning, mest sosiologisk, psykologisk og medisinsk. Også den gjentakende bruken av evolusjonære forklaringer på rusbruk gjør resonnementene sterkere. Selv om dette er langt fra noen typisk tørr teori- og faktatung bok, kunne mer bruk av statistikk hevet enkelte partier. For eksempel brukes uttrykk som «veldig mye høyere» om forekomsten av traumatiske barndomsopplevelser hos rusmisbrukere sammenlignet med nor-

malbefolkningen. Slike formuleringer kan framstå upresise, og drøftingene kunne fått mer tyngde ved å forankre resonnementene noe mer i håndfaste tall, siden de fleste leserne neppe vil lese referansene. Det kunne også vært interessant å se mer beskrivelse av tobakk- og nikotinbruk, som ikke drøftes særlig inngående i løpet av bokens 165 sider.

Boken er forfriskende fri for moralisering og spekulasjon, og inneholder således også egne erfaringer med rus fra både lovlige og ulovlige rusmidler, men også opplevelser i naturen og annen rusmiddelfri rus. Forfatteren bruker dessuten kunnskap han har opparbeidet seg gjennom ti års erfaring som rusmiddelforsker, fra et sosiologisk perspektiv. Dermed framstår Skjelaaen som en godt egnet person til å skrive en bok av denne typen, noe som reflekteres i kvaliteten på boka. Å skrive om dette temaet på en måte som kan fascinere både de med nesten like mye kunnskap om temaet som forfatteren selv og mannen i gata samtidig, er svært godt gjort. Mot slutten av boka blir stilen og tematikken mer og mer politisk, noe som kanskje vil støte unna de mest trangsynte leserne. Det er derimot nærliggende å tro at *Meningen med rus* vil appellere mest til de som allerede er enige om at ruspolitikken trenger en kraftig reform. Boken kan imidlertid egne seg fint som en gave til de som kunne trengt kunnskap om at meningen ulike typer rusmidler tilskrives av samfunnet, har lite å gjøre med stoffenes egenskaper. *Meningen med rus* er nemlig god nok til å overbevise en del tvilere om at endring må til.

Mikkel Ihle Tande
anmeldelser@universitas.no

Plate:

Guttegjengen man gjerne skulle vært en del av

Kvartlivsmelankoli danser med fengende poprock og gjør alt bedre.

Skovveien, guttekollektivet som startet rockeband, debuterte med EP-en «Et guttehem» tidligere i år. Det føles lenge siden nå, når man hører hvor mye lengre guttene har kommet på oppfølger-EPen «En guttegjeng». Den første singelen, «Kvartlivskrise», ble mottatt med stor begeistring av Universitas tidligere i år. Da er det godt å høre at resten innfrir.

Der «Et guttehem» var en noe ujevn utgivelse, er «En guttegjeng» mye mer forseggjort. Her legges det mye flid på detaljnivå, som får bandet til å låte tightere. Allerede i det gitaren på åpningssporet «Dødsengel» krabber sakte frem i øret, hører man dessuten at dette er en mørkere utgivelse. Man høres også at Skovveien har blitt bedre til å produsere musikk, når de lager dynamikk med gitarriff, kor og variert tromming. Det er kanskje en vel seig låt å starte med, rent dramaturgisk, så ikke skru av, det kommer mer!

Samtidig som de har blitt flinkere til å bruke de mulighetene kunnskaper om innspillingsteknologi tilbyr, har de langt voksne låter. Både i den forstand at de er teknisk dyktigere, men også fordi tekstene har mye melankoli. Med tanker som «alt jeg vil er å få deg til, men det er ingen som hører» fra

«En guttegjeng»

Hvem: Skovveien

Når: 22. oktober

Plateselskap: SKOV

låta «Alt jeg vil» og «hvem passer egentlig på, var det livet som var nå?» fra «Kvartlivskrise». Kanskje kunne man sittet alene på rommet sitt og dykket ned i melankolien og refleksjonene i låtene, men heldigvis pakkes melankolien inn i fengende melodier, riff og refrenger som gjør det gøy å høre på. Slik blir det en utgivelse som passer til flere anledninger.

Kommer man tilbake til tittelen «En guttegjeng», kan man dra frem forholdet mellom melankoli og moro. Man kan se for seg alle i gjengen som hver for seg har sitt å stri med. Så uansett hva livet kaster mot hver enkelt av dere, kan man alltid søke trøst hos flokken sin. For eksempel med en kasse pils, så man kan skåle for å glemme alt som ikke kommer tilbake, eller alt man ikke får til. Før man stikker avgårde på en bortgjemt Skovveien-konsert, bryter ut i en moshpit, ikke bryr seg med å tørke svetten av pannen og synger til stemmen sprekker. Nettopp denne balansen får Skovveien til å funke godt, og selv om det er spennende å se hvor de har vært og hvor de skal, må vi ikke glemme å oppleve dem slik de er nå.

Tony Norgaard
anmeldelser@universitas.no

Universitas anbefaler

(følg spillelisten på Spotify)
Mylena Kifte, anmelderredaktør

Kapteinen – Sånne som meg

Stjerneskuddet fra Stavanger er forfriskende selvsikker i ny låt

Ylva – Come Get Your Boyfriend

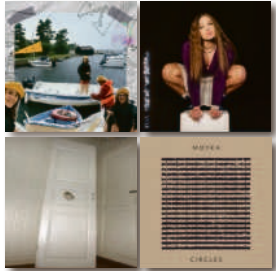
Jeg spår internasjonal stjerne om et par år!!!

B-Boy Myhre – Bank

Liiliitt creepy tekst, men gutten kan rappe

Moyka – Circles

Norges svar på Lorde??

Kulturkalender uke 43

Quiz! Ukens tema: True crime!

23/10

23–26/10

Håhåhå quizen vi alle har ventet på!! Nå kan endelig all unyttig informasjon vår generasjon har tatt til seg om seriemordere og kultledere endelig komme til nytte. Ja, det er snart Halloween, men du har vært klar for denne quizen i hele år. Du vet kanskje ikke hva fysiognomi er, men oom du vet hvor mange kvinner Ted Bundy drepte.
Samfunnet Bislet
Klokken 20.00 – 23.30
ID: 18 med studentbevis

Maya Angelou – Black Woman Rising

Åååå Maya Angelou er tidenes kvinne. Nordic Black Theatre har laget et stykke om livet hennes. Og med tanke på alt hun har gjort og opplevd tviler jeg på at dette blir noe annet enn veldig, veldig, veldig spennende.
Nordic Black Theatre
Klokken 19.30 – 22.00
Student/Ordinær: 120/200 kroner

Tabukveld med Sofie Frøysaa og Benjamin Silseth

23/10

Hvor deilig høres det ikke ut å være stille seer til en gruppe mennesker som snakker om ting man helst ikke skal snakke om?? Her er sjansen din! Hver måned inviterer Sofie Frøysaa og psykolog Benjamin Silseth folk som har noe interessant om gitt tema. Denne gangen er det utroskap!
Kulturhuset
Klokken 20 – 21
Gratis

Fiksedag på Kulturhuset

27/10

Verdens beste arrangement: Ta med deg dine gamle elskede plagg som er begravd i skapet på grunn av et lite hull og få dem fikset av en skredder. Ikke bare får du gratis hjelp, men du får også tips til hvordan reparere slitte klær. I tillegg er det byttekveld, så ta med deg plagg du aldri bruker mer (ja, også de du bare veeet at du kommer til å bruke om noen år) og bytt til deg noen klær som gir deg glede.
Kulturhuset
Klokken 13.00 – 16.00

Iver Daaland Åse, journalist i Universitas

Ukas anbefaling

Vær et bedre menneske

Hvem: Deg med høy selvtilitt Hva: Edru på fest Hvorfor: God «moral»

Stipendet er kommet og alle har tatt den faste runden på polet for å satse høyt og billig. Gjengen gjør seg klar for «guttastemning» hele kvelden og planen er klar; sveiseblind hele veien fra hybelen til helvete. Da er det på tide å gå i seg selv, er det ikke noens plikt å huske de minneverdige hendelsene denne stakkars lørdagen som nå skal

overvinnes? Stepp opp som det bedre mennesket du innerst inne vet du er og vær den som pliktoppfyllende tar vare på disse minnene, gjerne i form av korte snap-snutter man pent kan presentere for vennegjengen dagen derpå i en stakkarslig bakrus, akkompagnert av en lett latter mens man minnes det du husker, som alle andre har glemt.

Silje Kilmork Vemøy, journalist i Universitas

Ukas advarsel

Hold deg unna spesialhylla!

Hvem: Du som tåler gluten Hva: Glutenfrie vafler

Du trodde kanskje hysteriet hadde lagt seg blant det norske folk, men det finnes fortsatt ting å fyre seg opp over. Og nåde være med deg med det glutenfølsomme tarmsystem: Jeg unner deg all verdens hvetebakst i ditt neste liv. Derimot har jeg ei høne å plukke med alle dere andre som faktisk kan boltre dere i dagligvarebutikkens produktmangfold. Du har IKKE glutenallergi fordi du fjerter litt ekstra

av den fjerde tacolefsa. Når du neste gang titter nysgjerrig innom hylla med spesialprodukter, ser glutenfritt på tilbud og tenker at vaflene er vel ålreite? Feil. Glutenfrie vafler smaker papp. Det er nemlig én som trakk cøliaki-kortet i Universitasredaksjonen, og redaksjonens fredagsvafler ble derfor nylig foreslått med glutenfri røre til alle. Sorry, Endre, du blir nødt til å lage vafler på eget jern.

Fisk er venner, ikke fôr!

I denne ukens Universitas kan du lese om en tradisjonsrik trend på Det odontologiske fakultet ved Universitetet i Oslo. Det viser seg nemlig at mange håpefulle leger, som ikke kommer inn på medisinstudiet av ulike grunner, starter på odontologi, for så å gå over til medisinstudiet. Ifølge utdanningssjef i Den norske tannlegeforening, Øyvind Asmyhr, er dette noe studenter har gjort siden 90-tallet, og er mulig fordi de to studiene har felles fag det første året. Snikete, tenker du kanskje. Vel, dette er langt fra første gang det skjer ureglementerte ting på Tannlegehøyskolen.

Ad notam har nemlig vært i kontakt med flere studenter, både tidligere og nåværende, som av juridiske hensyn ikke ønsker å stå frem med navn eller bilde. De forteller historier om en utbredt ukultur på fakultetet.

– Da jeg studerte der pleide folk å tørke seg i rumpa med den smekken du får når du er i tannlegestolen, for så å legge

den tilbake igjen, sier en tidligere student. Dette blir også bekreftet av flere andre kilder Ad notam har snakket med. Ifølge dem var det «en lang tradisjon som også ledelsen var klar over, og sådan med på».

En som ikke synes rumpehumor er gøy, og som blir svært opprørt når Ad notam ringer for en kommentar, er P. Sherman.

Han bor i Wallabyveien 42 i Australias største by, Sydney, og er muligens landets mest kjente tannlege.

Sherman reagerer med vantro når han får opplest historiene fra Tannlegehøyskolen, og sier han er sjokkert over oppførselen.

– Dette er helt uhørt. Som profesjonell tannlege synes jeg denne typen infantil oppførsel er helt uakseptabel, sier han, mens han jager en pelikan ut vinduet på klinikken sin.

Ad notam registrerer: Redaksjonen har full forståelse for at studenter rømmer Det odontologiske fakultet.

Bare lukt på den!

I denne ukens Universitas kan du lese om at en rekke matsteder på Blindern har kuttet matsvinnet sitt. Kutt Gourmet har eksempelvis kuttet svinnet sitt med hele 69 prosent. Jørn, som alltid spiser maten han kjøper, var nysgjerrig på hvordan en stor dagligvarekjede håndterer dette, og tok en telefon til Harald Kristiansen, kommunikasjonssjef i Coop, for å finne ut mer.

[ring, ring]

– Hei, det er Harald.

– Hei, jeg heter Jørn og ringer fra studentavisen Universitas. Denne uken har vi en sak om hvordan en rekke spisesteder på Blindern har kuttet matsvinnet sitt flere titalls prosent. I den sammenheng ønsker jeg å høre med dere om hva slags tiltak Coop har for å redusere matsvinn. Har du to minutter til å svare på et par spørsmål?

– Ja.
– Så bra. Hvordan håndterer dere matsvinn i dine butikker?

– Vi har en nullvisjon når det gjelder matsvinn, som betyr at alt skal spises. Det er målet vårt. Tiltaket kunden ser, er først og fremst er at vi priser ned varer som nærmer seg utløpsdato.

– Jeg skjønner. Hvor mange prosent har dere kuttet matsvinnet med de siste par årene?

– Nei, det er vanskelig å si. Men vi har solgt nedprisede varer for 750 millioner kroner. Så vi ser at nedprising av varer fungerer. Det er et synlig

tiltak som... [her svimet journalisten av etter å ha kastet 42 kilo fullmodne rislunsjer, og monologen er dermed tapt for alltid.]

– SNORK! Grunnen til at jeg spør om hvor mange prosent, er fordi et sted som heter Kutt Gourmet på Blindern har kuttet matsvinnet med 69 prosent. Hva synes du om det?

– Jeg er usikker på om vi måler i prosent.

– Det skjønner jeg, men hva synes du om at Kutt har kuttet matsvinnet med 69 prosent?

– Det er imponerende, men prosent kan man se seg blind på.

– [fnis]Okei, okei. Et annet spisested på Blindern, ved navn Deiglig, har kuttet sitt matsvinn med 420 prosent. Det er jo helt utrolig, eller hva?

– Ja, det er akkurat det det er. Det betyr at de har tatt tak i et problem.

– Vi hadde en diskusjon her i redaksjonen om hva slags tiltak som fungerer best for å kutte matsvinn. Flere mente at man bare burde spise opp maten man kjøper. Tror du det er så enkelt?

– Nei, jeg tror ikke det. Det handler om å jobbe hele veien med å få ned matsvinnet. Har du en svart bannan, lukt på den! Har du melk som er over dato, lukt på den! Har du yoghurt som er over dato, lukt på den! Har du....

– Ja, takk til deg. Lukt på den! Jeg skjønner. I en uttalelse har SiO Mat og Drikke sagt at de i fremtiden også ønsker å kutte drikkesvinn. For det er jo mange som bare lar kranen stå på når de skal ta seg et glass vann, for eksempel. Hvordan håndterer dere dette?

– Eeeh med vann? Vi bruker ikke vann i butikkene våre.

– Selv om de ansatte er tørste?
– Hva de kjøper selv vet jeg ikke, om det er brus, juice, energidrikk.

– Okei. Vil du vurdere Coops stilling som butikkjeden i Norge med den teiteste forkortelsen?

– Nei, vi har det beste forkortelsen, og slagordet vårt; Litt ditt!

– Litt dritt?
– Nei, litt ditt.
– Ah, jeg hørte feil, sorry. Men den er god. Vi snallast!

Ukas studentvin

EN HELT OK OPPLEVELSE: Noen ganger blir man bare sittende foran Netflix, man blar og blar og finner ingenting som ser ordentlig gøy ut. Kanskje man bytter til HBO Nordic, men alt ser kjedelig ut der også. Plutselig har man bare brukt altfor mye tid på å sette på noe, og ender opp med å ikke se noe i det hele tatt. Noen ganger må vi omfavne middelmådigheten. Selv om Scorsese og Coppola ikke tenker at det Marvel lager kvalifiserer som film, så er det jo digg å se Guardians of The Galaxy i stedet for Bergman etter en lang dag på lesesalen. Vi anbefaler derfor denne uken en helt OK billig, og helt OK god vin. Den finner du stort sett over alt og opplevelsen kommer til å være – helt OK.

Vinvurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

Campo Viejo Cava Brut Reserva

Pris: 119,9 kroner

Land: Spania

Alkohol: 11,5 prosent

Øyvind Halsøy,
vinanmelder i Universitas

QUIZCORBIN

1. På hvilken dato arrangeres årets Operasjon Dagsverk?
2. Hvilket lands statsleder får utdelt Nobels fredspris i desember?
3. Hvilken etnisk gruppe står bak organisasjonen PKK?
4. Hvilket lands navn betyr Løvefjellene?
5. Hva kalles borgerkrigene som herjet England mellom 1455 og 1485?
6. Hvem spiller den kvinnelige hovedrolen i filmen Fargo?
7. Og i hvilket amerikansk stat ligger byen Fargo?
8. Hva er den norske tittelen til filmen Saturday Night Fever?
9. Hvem av disse har ikke vært en del av

- den faste besetningen til underholdningsprogrammet Saturday Night Live: Will Ferrell, Tina Fey, Eddie Murphy eller Owen Wilson?
10. Hvilken kunstner har designet Fiskeren, som pryder Y-blokken i Regjeringskvartalet?
 11. Regjeringen bestemte i 2014 at kun to bygninger i Regjeringskvartalet skulle beholdes. Nevn én av disse.
 12. Hva heter frontmannen i bandet Guns N' Roses?
 13. Disse tenåringsfavorittene kom i år tilbake fra seks års pause med albumet Happiness Begins. Hvem er det snakk om?
 14. Hvilket band har det mest solgte debu-

- talbumet gjennom tidene?
15. Hvilken blomstertype regnes som verdens mest solgte?
 16. Hvilken gass utgjør den største bestanddelen i jordens luft?
 17. Nevn to av verdens fem mest kaffeproduserende land?
 18. Oppgjøret mellom Manchester United og Liverpool regnes som det største i engelsk Premier League. Hvordan endte det da lagene møttes 20. oktober?
 19. Organiseringen av Toppserien har nylig blitt revidert. Hva er den største endringen?
 20. Fra hvilket språk kommer det norske importordet sjåfør?

av **Gabriel Corbin-Arntzen**,
journalist i Universitas

SVAR/DOM

- 0-4. Exphil på Bali:** Du kombinerer chill studie med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.
- 5-9. AST1010 - Astronomi:** Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.
- 10-14. Juss:** Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps... Syt litt på Jodel.
- 15-20. Honours: WOW!** Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men det er kanskje ikke så rart siden du har en egen seksjon i biblioteket?

1. 31. oktober 2. Etiopia 3. Kurdere 4. Sierra Leone 5. Rosekrigene 6. Frances McDormand 7. Nord Dakota, mens filmen plasserte byen i Minnesota 8. Lørdagskværet 9. Owen Wilson 10. Pablo Picasso 11. Høyblokken og G-blokken 12. Ad Rose 13. Jonas Brothers 14. Hybrid Theory (av Linkin Park) 15. Rose 16. Niltrogen 17. Fra første til femte: Brasil, Vietnam, Colombia, Indonesia og Etiopia 18. 1-1-19. Inndeling i grunnserie og sluttspill 20. Frans (Chaufeur, som direkte oversatt betyr en som varmer).

Rebus

HINT: Les magasinet :) Send løsning universitasdesk@gmail.com
FORRIGE LØSNING: «Ikke på berghain» Det klarte Jørgen Huseby og Uglesbos tapre travere